

ALIE- NISTI

JYVÄSKYLÄN
SCIENCE
FICTION
SEURAN 42

Disobedient ladies of #42

Pat Cadigan

Ellen Kushner

Liisa Rantalaiho

Sari Peltoniemi

Delia Sherman

Cheryl Morgan

Irma Hirsjärvi

Jyväskylä Science Fiction Seura 42

ALIENISTI

Disobedient Ladies of #42

24. numero, 20. vuosikerta

ISSN 1236-0449

JULKAISIJA:

Jyväskylän Science Fiction Seura 42 ry

PÄÄTOIMITTAJA:

Rosebud de Bovin

rosebuddebovin@gmail.com

TAITTO:

Jussi Vainikainen

KOPIOLAITOS:

Jyväskylän yliopistopaino 2010

TEKIJÄNOIKEUDET:

Yksittäisten artikkelien ja novellien tekijänoikeudet (©2010) ovat kirjoittajilla, koosteen tekijänoikeudet ovat Jyväskylän Science Fiction Seura 42:lla.

Sisällysluettelo

<i>Rosebud de Bovin</i>	
Galaksien kinttupoluilta	3
<i>Irma Hirsjärvi</i>	
Sihteerin porinoita	4
<i>Pat Cadigan</i>	
Enkeli	5
<i>Sari Peltoniemi</i>	
Täti Maumun tupa	16
<i>Liisa Rantalaiho</i>	
Juhlaruno: 42	17
<i>Cheryl Morgan</i>	
Käännöspalkinnot	18
<i>Ellen Kushner</i>	
Miekkamies jonka nimi ei ollutkaan Kuolema	20
<i>Delia Sherman</i>	
Velhon oppipoika	29
<i>Irma Hirsjärvi</i>	
Portti	36
<i>Various Artists</i>	
Kuvakavalkadi 42:n 20-vuotisjuhlista	38

Kuvat

Tyler Olson | Dreamstime.com (Kansi)

SidSid Keränen - novellikuvitukset

Jussi Vainikainen (valokuvat)

Jyväskylän Science Fiction Seura 42 pähkinäkuoressa

Puheenjohtaja: Saija Aro

Osoite: Keski-Suomen kirjailijatalo

Seminaarinkatu 26 B

40100 Jyväskylä

WWW: www.scifi42.fi

Sähköpostilista: 42@scifi42.fi

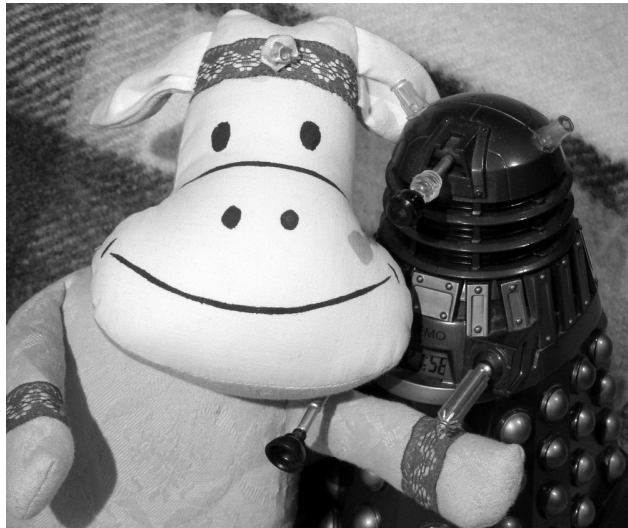
(liittymiset <http://scifi42.fi/mailman/listinfo/42>)

Pankkitili: 529002-2165599

Yleistä

42 on vuodesta 1989 toiminut seura, jonka tarkoitus on edistää ja tukea science fiction- ja fantasiakulttuurin harrastamista Jyväskylän yliopiston ja Jyväskylän kaupungin alueella, sekä edistää harrastuksen leviämistä ja yhdistää harrastajia koko Keski-Suomen alueella.

Jäsenmaksu on 6,66 euroa ja se maksetaan tilille 529002-2165599 tai suoraan toimihenkilöllemme. Alienisti-lehti lähetetään jäsenmaksun maksaneille. Huom! Jos maksat ensi kertaa jäsenmaksua, niin ilmoita siitä Jussi Vainikaiselle, jussi.vainikainen@luukku.com

Rosebud de Bovin

Galaksien kinttupolulta

Finncon 2010:n kunniaksi Alienisti esittelee tapahtumaan tulevia kunniavieraita ja paikalle muutoin tulevia henkilöitä. Ja mikä olisikaan parempi tapa tehdä se kuin novellien ja artikkelien muodossa!

Kyperpunkin kuningattareksikin luonnehdittu kunniavieraamme Pat Cadigan kirjoittaa meille kaupungin lohduttomissa tilanteissa kulkevasta Enkelistä ja tämän ystävystä, joka saa Enkeliltä uudenlaisia kokemuksia. Kaikki ei ole todellakaan siltä, miltä näyttää.

Toinen kunniavieraanne Ellen Kushner luottaa maineikkaan miekkamiehen elämää novellissaan Miekkamies jonka nimi ei ollut kuolema. Richard St. Vier joutuu usein haastetuksi tyhjäänpäiväisiin kaksintaisteluihin, ja hän houkuttelee puoleensa myös palvelijaksi haluavan pojan. Kushnerin fantasiasessa maailmassa identiteetit muovaantuvat huomattavasti.

Kotimainen kirjailija-kunniavieraamme Sari Peltoniemi vuorostaan löysi arkistojen kätkeistä historiallisen novellin: Täti Maunun tupa on julkaistu ensimmäistä kertaa Kosmoskynässä 1/1999 ja on tekijänsä ensimmäisiä scifinovelleja.

Fanikunniavieraaltamme Liisa Rantalaiholta julkaisemme huikean anagrammirunon 42, joka hän teki 42:n 20-vuotisjuhlan kunniaksi.

Delia Shermanin novellissa Velhon oppipoika tutustutaan herra Smallboneen, joka on perin paha velho, sekä nuoreen Nickiin, joka asettuu hänen taloonsa setäänsä karkuun.

Finnconkin konkarikävijä, ystävämme Cheryl Morgan kertoo artikkelissaan uudesta käännöskirjallisuuspalkinnosta, jota ollaan parhaillaan järjestämässä Yhdysvaltoihin.

Novelleista viimeisenä on fanitohtori Irma Hirsjärven novelli Portti. Onko Ipa joutunut fanifiktioon pauloihin?

Tämän lehden novellikuvituksista vastaa vanha ystävämme SidSid Keränen, joka Alienistin taittajana loi 90-luvun alkupuolella lehdelle tyylin jota tämänkin Alienistin ulkoasu edelleen osittain seurailee.

Viihdyttäviä ja scifistisiä hetkiä näiden laatutekstien parissa!

Ja hei! Tästä alkaa Alienistin kahdeskymmenes vuosi! Jumankeikka! Ammutaan kun tavataan!

Irma Hirsjärvi

Sihteerin porinoita

Jyväskylän Science Fiction seura 42 on siirtynyt aikuisuutta kohti, ja kaksikymmenvuotisjuhlien krapulakin lienee helpottanut puolessa vuodessa. Vuoden termi on ollut ”Finncon”. Tapahtuma on jälleen Jyväskylässä, nyt viidettä kertaa. Mukavaa kyllä, Jyväskylän Kesä otti taas meidät huomaansa, ja sen ja kulttuurin vahvan rahoituksen ansiosta sekä yliopistoyhteistyön johdosta tapahtuma saatiin aikaiseksi. Voin sanoa, että hyvin todennäköisesti ilman Jyväskylän Kesä -festivaalin taloudellista tukea ja tiedotusapua sekä muuta apua Finnconia ei järjestettäisi Jyväskylässä. Kiitämme festivaalia siis isolla kädellä!

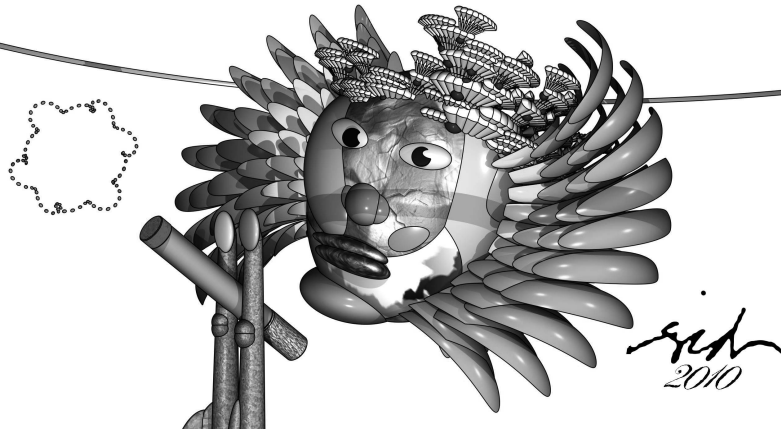
Tällä kertaa olemme jo järjestelyissä nojautuneet ankarasti suomalaisen fandomin apuun, ja seuran reilusti alle kymmenen conia järjestävää seuran jäsentä ovat saaneet avukseen mahtavat työpanokset eri puolilta Suomea. Muualta päin ovat ohjelmakoordinaattori Anne Leinonen joka myös toimitti ohjelmalehtisen, web-vastaava Tero Ykspetäjä Turusta, turvallisuusvastaava Karoliina Leikomaa ja naamiaisvastaava Marianna Leikomaa Tampereelta, mainosmyyjät Harri Miekka ja Vesa Sisättö Turusta ja Helsingistä, conilehtisen taittäjä Maija Pietikäinen Helsingistä, sci-fi-kirppiksen pitäjä Tapio Ranta-Aho Espoosta sekä tiedottaja Ella Peltonen Helsingistä. Tavalliseen tapaan myös conzinen toimittajat tulevat muualta, nyt Turusta. Sci-fitutkijatapaaminenkin koordinoitiin tällä kertaa Tampereelta Markku Soikkelin voimin.

Seuran kannalta tämä verkosto on tarkoittanut paikallisen porukan (reilusti alle kymmenen henkeä) taakan kevennystä. Ja se onkin totisesti ollut tarpeen. Koska seuraavan kerran Finnconilla on mahdollisuus tulla takaisin Jyväskylän vasta neljän vuoden jälkeen, on hyvä pohtia kuinka näitä verkostoja ylläpidetään ja kehitetään. Yksi vastaus tähän on Finncon-yhdistys ry, joka on nyt toiminut kolmisen vuotta; se perustettiin tukemaan Finnconin tekemistä ja kehittämistä. Jos Jyväskylässä aiotaan tehdä vuonna 2015 seuraava Finncon, on jyväskyläläisten varmaan hyvä osallistua sekä muiden kaupunkien coniteoiden toimintaan että Finncon-yhdistyksen toimintaan hyvin aktiivisesti. Se on hauskaa ja siinä oppii paljon.

Syksyn aikana keskustellaan varmaan innokkaasti seuran toiminnasta: koska puheenjohtajaksi ei tänä keväänä löytynyt hakukkaita, otti Saija Aro homman hoitaakseen. Nykyinen puheenjohtajamme asuu siis Vantaalla. Holtiton ja laiska sihteerimme eroaa hallituksesta välittömästi Finnconin loppuselvittelyjen jälkeen ja pyrkii oppositioon. Tarjolla on siis uusille jäsenille nakei ja varmaan muusiakin, sillä viski-illat eivät varmaan katoa, kevään ihanat vampyyrilukupiirin istunnot saanevat jatkoa iltojen pimetessä, ja uusi törky-Alienisti on luvassa. Elämä jatkuu, ja sen salaisuus löytyy luvusta 42.

Pat Cadigan

Enkeli

Seiso tässä minun kanssani vähän aikaa, Enkeli, sanoin, ja Enkeli lupasi tehdä niin. Enkeli oli hyvä minulle sillä tavoin, hyvä olemassa kylmänä yönä. Me seisoimme kadunkulmassa yhdessä ja katsoimme ohi meneviä autoja ja ihmisiä ja kaikkea. Kaduilla oli kuin jouluvalaistus, katuvalot, kauppojen valot, vilkkuvat ja välkkyvät valomainokset kaiken yötä auki olevien elokuvateatterien ja kirjakauppojen yläpuolella: illan häntiä itäkeskikaupungilla. Enkeli alkoi tottua tšekäläiseen menoon ja siihen miten minä elin, öisin. Seisoimme ulkona, koska mitäpä muutakaan sitä voisi tehdä. Hän oli minun Enkelini nyt, oli ollut aina sen toisen kylmän yön jälkeen, jolloin olin ollut menossa kotiin, koska mitä muutakaan sitä tekisi, ja olin löytänyt hänet ja ottanut luokseni. On hyvä jos on joku jonka voi ottaa luokseen, joku josta pitää huolta. Enkeli tiesi sen. Hänkin alkoi pitää huolta minusta.

Kuten nyt. Seisoimme siinä vähän aikaa ja minä katselin ympäriinsä, en mitään ja kaikkea, autojen kruisaillessa ohi ja joidenkin pysähtyessä jututtamaan kadun reunalla posee-

raavia huoria, ja sitten minä näin sen silmäkulmastani. Aineen, jota tuli ulos enkelistä, kipinäinä kiiltävänä mutta nestemäisesti virtaavana. Hopeisen ilotulituksen. Käännyin katsomaan suoraan häntä kohti ja se oli poissa. Ja hän kääntyi ja virnisti vaisusti aivan vaivaantuneena siitä että olin nähnyt. Mutta kukaan muu ei nähnyt sitä; ei se lyhyt kaveri, joka pysähtyi enkelin viereen ennen kuin ylitti kadun valoja päin, ei laiha narkkari, joka oli aikeissa myydä olallaan kantamansa mölytoosan, eikä tyttöystävät molemmissa kainaloissa ohi kukkoileva homeboy, ei kukaan muu kuin minä.

Onko nälkä, enkeli kysyi.

Joo, sanoin. On minulla nälkä.

Enkeli katsoi ohitseni. Selvä, hän sanoi. Minä katsoin myös ja sieltä ne tulivat, kolme nahkapoikaa koppalakkeineen, väineen, saappaineen ja avainrenkaineen. Kruisaillemassa yhdessä. Pelottava ilmestys silloinkin kun tietää ettei itse ole niiden tähtäimessä.

Sanoin: nuoko? *Nuoko?*

Enkeli ei vastannut. Yksi meni ohi, siten toinenkin ja enkeli pysäytti kolmannen tarttumalla häntä käsivarresta.

Hei.

Tyyppi nyökkäsi. Hänen päänsä oli ajeltu kaljuksi. Lakin alta näkyi hieman mustanharmaata sänkeä. Ei kulmakarvoja, välinpitämättömät silmät. Silmät johtuivat enkelistä.

Minulla olisi vähän käyttöä rahalle, enkeli sanoi. Ystävälläni ja minulla on nälkä.

Tyyppi työnsi käden taskuunsa ja ujutti ulos seteleitä, jotka tarjosi enkelille. Enkeli valitsi kaksikymppisen ja puristi tyyppin käden loppujen ympärille.

Tämä riittää, kiitos.

Tyyppi pani rahansa pois ja jäi odottamaan.

Hyvää illanjatkoa, enkeli sanoi.

Tyyppi nyökkäsi ja jatkoi matkaansa kadun toiselle puolelle, missä hänen kaverinsa olivat odottamassa. Kukaan ei huomannut tapahtuneessa mitään omituista.

Enkeli virnisti minulle. Joskus hän oli enkeli, kun hän teki jotain, joskus hän oli Enkeli, kun hän vain oli minun kanssani. Nyt hän oli taas Enkeli. Menimme vähän kauempana kadun varrella olevaan lounaskahvilaan ja istuimme etuikkunan viereen, jotta voisimme katsella kadulle syödessämmekin.

Juustopurilainen ja ranskalaiset, sanoin viitsimättä katsoa lautasliinatelineen päällä olevia muovipäällysteisiä ruokalistoja. Enkeli nyökkäsi.

Niin arvelinkin, hän sanoi. Otan sitten saman.

Tarjoilija pikkuisine lehtiöineen tuli ottamaan tilauksemme. Selvitin kurkkuani. Tuntui kuin en olisi ollut käyttänyt ääntäni saatan vuoteen. ”Kaksi juustopurilaista ja kahdet ranskalaiset”, sanoin, ”ja kaksi kuppia...” Nostin katseeni hänen kasvoihinsa ja jähmetyin. Hänellä ei ollut kasvoja. Ei mitään, pelkkää tyhjää hiusrajasta leukaan, pienet pehmeät kuopat silmien, nenän ja suun paikalla. Pöydän alla enkeli potkaisi minua hellävaraisesti.

”Ja kaksi kuppia kahvia”, sanoin.

Tarjoilija ei sanonut mitään – kuinka

hän olisi voinutkaan – kirjoittaessaan tilauksen muistiin, ja sitten hän käveli pois. Järkytyneenä katsoin enkeliä, mutta hän oli yhtä tyyntä kuin aina.

Hän on uusi tulokas, Enkeli kertoi minulle ja nojasi taaksepäin tuolissaan. Ei ole ehtinyt vielä kasvattaa kasvoja.

Mutta miten hän hengittää? sanoin.

Huokosten kautta. Hän ei vielä tarvitse paljoa ilmaa.

Niin, mutta entä – tarkoitan siis, eivätkö muut ihmiset huomaa, että hänellä ei ole mitään siinä?

Eivät. Ei se ole niin epätavallinen asia. Sinä näet sen vain siitä syystä, että olet minun kanssani. Tiettyjä asioita on tarttunut sinuun. Mutta kukaan muu ei huomaa. Kun he katsovat häntä, he näkevät sellaiset kasvot kuin odottavat hänenlaisellaan olevan. Ja lopulta hän saakin ne.

Mutta sinulla on kasvot, sanoin. Sinulla on aina ollut.

Minä olen erilainen, enkeli sanoi.

Totta vieköön olet, ajattelin katsoesani häntä. Enkelillä oli kauniit kasvot. En ollut ottanut häntä kotiini sinä yönä hänen kauniiden kasvojensa takia – olin jättänyt sellaiset asiat taakseni aikoja sitten – mutta hänen kauneutensa oli kiistämätön. Se oli tyyppillistä miehen kauneutta, puhtaita linjoja ja syvällä olevat silmät, ajatonta. Häntä ei voinut kuvaila millään muilla sanoilla - jos käänsi katseensa pois, unohti kaiken muun paitsi hänen kauneutensa. Mutta hänellä oli kasvot. Oli taatusti.

Enkeli vaihtoi asentoaan tuolissa – nämä tuolit olivat kuin jonkun vanhoja keittiötuoleja, niissä ei voinut istua mukavasti – ja pudisti päätään, koska tiesi, että ajattelin levottomia ajatuksia. Joskus sitä saattoi ajatella jotain aivan levollisena ja myöhemmin sama ajatus teki levottomaksi. Enkeli ei halunnut minun olevan levoton hänen takiaan.

Onko sinulla savuketta? hän kysyi.

Taitaa olla.

Taputtelin puseroani ja löysin lähes täyden askin, jonka annoin hänelle. Enkeli sytytti savukkeen ja hauskuutti meitä molempia

antamalla savun tulla korvistaan ja tihkua silmistään kuin aavemaiset kyöneleet. Tunsin omien silmiäni kostuvan myötätunnosta; pyyhkiessäni ne, huomasin taas sitä ainetta, mutta se tuli nyt minusta. Minä itkin hopeista ilotulitusta. Karistin kipinät pöydälle ja katsoin, kuinka ne poksahdivat olemattomiin.

Tarkoittaako tämä, että olen nyt muuttumassa sinuksi? kysyin.

Enkeli pudisti päätään. Savua tuprusi hänen hiuksistaan. Asioita vain tarttuu sinuun. Koska me olemme olleet yhdessä ja koska sinä olet – altis. Mutta ne asiat ovat erilaisia sinulle.

Sitten tarjoilija toi ruokamme ja siirryimme seuraavaan jaksoon, kuten enkeli sanoisi. Tarjoilijalla ei ollut vielääkään kasvoja, mutta kaipa hän näki kyllin hyvin, koska hän osasi panna kaikki lautaset oikeille paikoilleen ja jättää pikkuriikkisen laskun pöydän keskelle.

Onko hän – siis tunsitko hänet sieltä, mistä –

Enkeli pudisti päätään lyhyesti. Ei. Hän on jostakin muualta. Ei minun – kansaani. Hän työnsi edessään olevan juustopurilaisen ja ranskalaiset minun puolelleni. Niin se toimi; minä hoidin kaiken syömisen ja jotenkin asiat järjestyivät.

Nostin juustopurilaiseni ja olin viemässä sitä suuhuni, kun silmäni alkoivat toimia jotenkin oudosti ja näin sen tulevan kohti kokonaisuena sarjana juustopurilaisia, humps-humps-humps, aivan kuin trikkikuvassa, mutta tämä oli todellista. Suljin silmäni ja sulloin purilaisen suuhuni ja pidin sitä paikallaan odottaen, että kaikki ne muut juustopurilaiset saisivat sen kiinni.

Kyllä se siitä, enkeli sanoi. Kaikessa rauhassa.

Sanoin suu täynnä: se oli – se oli outoa. Tottuuko tähän ikinä?

Tuskin. Mutta teen mitä voin auttaaksesi.

Niin no, enkeli nyt tietäisi millaista se on. Kun asioita tarttui minuun, hän tunsu sen selvemmin kuin minä. Hänestähän ne minuun tarttuvat asiat irtosivat.

Olin selvittänyt oman juustopurilaisen ja puolet Enkelin purilaisesta ja siirtynyt meidän molempien ranskalaisiin, kun huomasin hänen katsovan ulos ikkunasta kasvoillaan kova, tiukka ilme.

Onko siellä jotain? kysyin häneltä.

Jatka syömistä, hän sanoi.

Jatkoin syömistä, mutta samalla jatkoin myös katsomista. Enkeli tuijotti suurta sinistä autoa, joka oli pysäköity kadun varteen aivan kuppilan edustalle. Se oli hopeanhoitoisen sininen, sellainen kallis malli, ja sen sisällä oli nainen, joka ikään kuin kurkotti kuljettajan paikalta nähdäkseen ulos matkustajan puolelta. Hän oli kaunis sellaiseen rakkakaaseen tapaan, hänen kullanuskeat hiuksensa oli kammattu sivuun kasvojen edestä, ja tältäkin matkalta saatoinkin nähdä, että hänen silmänsä olivat turkoosinsiniset. Todella kaunis nainen. Olisin melkein voinut itkeä. Tarkoitin että voi jesus miten ihmiset saattoivat näyttää tuollaisilta, kun minä olin liian harmiton eläkseni.

Mutta enkeli ei ollut yhtään iloinen nähdessään hänet. Tiesin, että hän ei olisi halunnut minun sanovan mitään, mutta en voinut olla hiljaa.

Kuka hän on?

Syö, Enkeli sanoi. Tarvitsemme proteiinia, niin vähän kuin sitä onkin.

Söin ja katsoin, kun nainen ja enkeli katsoivat toisiaan, ja heidän välilleen alkoi muodostua jonkinlainen voimakas – en tiedä, jokin – ikkunalasinkin läpi. Sitten poliisiauto pysähtyi naisen rinnalle ja tiesin, että poliisit kehottivat häntä siirtymään pois. Hän siirtyi.

Enkeli lysähti veltosti tuolin selkänokkaan vasten, sytytti uuden savukkeeseen ja poltti sen tavalliseen huomiota herättämättömään tapaan.

Mitä me tehdään tänä yönä? kysyin enkeliltä lähtiessämme ravintolasta.

Pysytään poissa vaaroista, Enkeli sanoi, mikä oli uutta. Useimpina öinä me vain kuljeskelimme ympäriinsä ja imimme kaikkea itseemme. Enkeli oli yleensä se joka hoiti

imemisen. Sain osani siitä siinä ohessa, mutta en samalla tavoin kuin hän. Hänelle se oli erilaista. Joskus hän käytti minua ikään kuin suodattimena. Toisinaan hän taas otti sen suoraan. Yhtenä yönä tavallisilla kulmillani oli ollut iso auto-onnettomuus, jossa iso vanha Buick oli ajanut päin punaisia ja törmännyt suoraan jonkun hienoon Lincolniin. Enkelin oli pitänyt ottaa se suoraan, koska minä en pystynyt käsittelemään sellaista. En tiennyt, miten enkeli pystyi ottamaan sen vastaan, mutta hän pystyi siihen. Kaiken lisäksi se piti hänet voimissaan monta päivää jälkeensä. Minun tarvitsi syödä vain itselleni.

Se on kiinni voimakkuudesta, pikku ystävä, hän oli sanonut minulle, aivan kuin se olisi selittänyt kaiken.

Se on kiinni voimakkuudesta, ei siitä, ovatko asiat hyviä vai pahoja. Maailmankaikkeus ei ymmärrä hyvän ja pahan päälle, se tietää vain mitä on enemmän ja vähemmän. Useimpien teistä on vaikeaa sovittaa tämä ajatusmaailmaanne. Sinullekin se on vaikeaa, mutta selviät siitä paremmin kuin useimmat ihmiset. Ehkä se johtuu siitä millainen sinä olet. Sinua on työnnetty ulos paljon eikä sinulla ole ollut paljon mahdollisuuksia elää. Sinä olet yhtä lailla maanpakolainen kuin minäkin, mutta omassa maassasi.

Se saattoi olla totta, mutta minä ainakin kuuluin tänne, joten se puoli oli minulle helpompaa. Mutta en sanonut sitä enkelille. Luulen, että hän halusi uskoa pystyvänsä elämään yhtä hyvin tai paremmin kuin minä – tarkoitan, että minä en pystynyt pelkästään katsomalla jotain nahkapoikaa saada häntä pulittamaan kahdenkymmenen dollarin seteliä. Enintään saisin nyrkin naamaani tai pahempaa.

Tänä yönä hänellä ei kuitenkaan mennyt hyvin ja syynä oli nainen autossa. Hän oli saanut enkelin pasmat sekaisin, tavallaan.

Älä ajattele häntä, enkeli sanoi aivan kuin tyhjästä. Älä ajattele häntä enää.

Okei, sanoin ja selkäpiitäni karmi, koska siinä miten enkeli saattoi joskus päästä kurkistamaan pääni sisälle oli jotain karmivaa. Ja sitten tietysti kävi niin, että en voinut

ajatella enää mitään muuta, juurikaan.

Haluatko mennä kotiin? kysyin häneltä.

En. En voi jäädä sisälle nyt. Teemme minkä voimme tänä yönä, mutta minun on oltava hyvin varovainen temppujeni kanssa. Ne kuluttavat minua niin paljon ja jos me haluamme välttää vaaraa en ehkä pysty korvaamaan suurta osaa kulutuksesta.

Ei se mitään, sanoin. Minä olen syönyt. En tarvitse muuta tänä yönä, sinun ei tarvitse tehdä enempää.

Enkelin kasvoille tuli se ilme, josta tiesin, että hän halusi antaa minulle asioita, kuten tunteita, joita minulla ei ollut enää. Antelias, sitä enkeli oli. Mutta minä en tarvinnut niitä tunteita, en samalla tavoin kuin muut ihmiset näyttävät tarvitsevan. Vähän aikaa vaikutti kuin enkeli ei olisi ymmärtänyt sitä, mutta hän antoi minun olla.

Pikku ystävä, hän sanoi ja melkein kosketti minua. Enkeli ei koskettanut usein. Minä pystyin koskettamaan häntä ja kaikki oli okei, mutta jos hän kosketti jotakuta, hän ei voinut välttyä tekemästä jotain heille, kuten sille kovikselle joka oli antanut meille rahaa. Se oli ollut tahallista. Jos kovis olisi koskettanut enkeliä ensimmäisenä, asia olisi ollut toinen, mitään ei olisi tapahtunut, paitsi jos enkeli olisi koskettanut häntä takaisin. Kaikki koskettaminen merkitsi enkelille jotain, mitä en ymmärtänyt. Oli myös kosketusta koskettamatta. Niin kuin se asioiden tarttuminen minuun hänestä. Ja joskus kun kosketin enkeliä, sain sellaisen vaikutelman, että se oli ehkä enemmän hänen ideansa kuin minun, mutta se ei haitannut minua. Kuinka monet ihmiset joutuivat elämään koko elämänsä saamatta kertaakaan koskettaa enkeliä?

Kävelimme yhdessä ja kaikkialla ympärillämme katu alkoi todella herätä eloon. Lisäksi alkoi tulla kylmä. Yritin saada puseroni peittämään enemmän. Enkeli ei tuntenut kylmää. Enimmäkseen kuumalla ja kylmällä ei ollut hänelle paljoakaan merkitystä. Näimme ne kolme nahkapoikaa taas. Se jolta Enkeli oli ottanut rahat oli nousemassa autoon.

Kaksi muuta katsoivat kun auto ajoi pois ja jatkoivat sitten kävelyään. Katsoin enkeliin päin.

Siksi kun me otimme sen kaksikympisen, sanoin.

Vaikka emme olisi ottaneet, Enkeli sanoi.

Niin me jatkoimme matkaa, enkeli ja minä, ja tunsin kuinka erilainen tämä yö oli verrattuna kaikkiin muihin öihin joina olimme kävelleet tai seisseet yhdessä. Enkeli oli ikään kuin vetäytynyt itseensä ja vaikutti pitävän minua silmällä puristaen meitä tiiviimmin yhteen. Näin enemmän niitä ilotulituksia silmäkulmastani, mutta jos käänsin pääni nähdäkseni ne paremmin ne katosivat. Se toi mieleeni yön jolloin olin löytänyt enkelin seisomasta kadunkulmassani ihan yksin ja tuskissaan. Enkeli sanoi minulle myöhemmin, että vaati todellista lahjakkuutta tietää, että hän oli tuskissaan. En ollut koskaan pitänyt itseäni erityisen lahjakkaana, mutta koska kukaan muu ei ollut osannut kiinnittää häneen mitään huomiota, kai minulla sitten oli ollut jonkinlainen kyky nähdä hänet.

Enkeli pysäytti meidät muutaman metrin päähän pornokaupasta. Älä katso, hän sanoi. Katso liikennettä tai keskity jalkoihisi, mutta älä katso tai se ei tapahdu.

Sillä hetkellä ei ollut mitään nähtävääkään, mutta en kuitenkaan katsonut. Niin se meni joskus, enkeli sanoi minulle että oli merkitystä katsoinko sen, mikä liittyi jotenkin siihen, että toiset ihmiset olivat tietoisia siitä, että minä olin tietoinen heistä. En ymmärtänyt sitä, mutta tiesin, että Enkeli oli yleensä oikeassa. Niinpä katsoin liikennettä, kun tyyppi tuli ulos kaupasta ja sai turpiinsa.

Pystyin melkein näkemään sen silmäkulmastani. Paljon liikettä, viuhuvia käsiä ja jalkoja ja ähkimistä. Toiset ihmiset pysähtyivät katsomaan mutta minä pidin silmäni liikenteessä, joka hidastui paikoitellen, jotta ihmiset voisivat nähdä tappelun. Vieressäni enkeli oli aivan jäykkänä. Otti sisäänsä sitä, mitä hän sanoi emotionaaliseksi liike-energiaksi. Ei oikeaa eikä väärää, pikku ystävä, hän oli sa-

nonut minulle. Vain energiaa, kuten muuallakin maailmankaikkeudessa.

Niinpä hän otti sen sisäänsä ja minä tunsin hänen ottavan sen sisäänsä ja siinä tuntiessani sen eräänlainen hopeinen sumu alkoi hiipiä silmämunienei ympärille ja olin kahdesa paikkaa yhtä aikaa. Katsoin liikennettä ja olin enkelin sisällä katsomassa tappelua ja tuntemassa kuinka hän latautui kuin iso akku.

En ollut koskaan aikaisemmin tuntenut samanlaista. Nämä kaksi tyyppiä mäiskivät toisiaan – tai oikeastaan vain toinen heistä hoiti mäiskimisen toisen vipeltäessä ympäriinsä yrittäen pakoon nyrkkien alta ja saadessa kunnan tällejä päähänsä, ja enkeli joi sitä kuin olisi hörppinyt tyhjistä kupista ja saanut siitä kuitenkin jollakin tavalla juodakseen. Syvällä hänen sisällään se mikä piti enkelin toiminnassa tuli hieman vahvemmaksi.

Minä tavallaan keinuin edestakaisin hänen ja itseni välillä tai ehkä se oli enemmän huojumista. Se ihmetytti minua, koska enkeli ei koskettanut minua. Minä todella aloin olla hän, ajattelin; Enkeli poimi sen ajatuksen ja pani sen talteen vastatakseen myöhemmin. Oli kuin olisin matkustanut sen sumun välityksellä, ollut ensin toinen meistä ja sitten toinen, pitkän aikaa, tai siltä se vaikutti, ja sitten jonkin ajan kuluttua olin taas enemmän minä kuin hän ja sumu hälveni jonkin verran.

Ja siinä oli se auto nyt kääntyneenä päinvastaiseen suuntaan ja se nainen oli kapuamassa ulos leveä outo hymy kasvoillaan aivan kuin olisi voittanut jotain. Hän viittasi enkeliä tulemaan luokseen.

Poks katkesi yhteys meidän välillämme ja enkeli ryntäsi ohitseni juosten autoa pakoon. Menin hänen peräänsä. Näin vilaukselta naisen hyppäävän takaisin autoon ja vetävän vaihdetangosta.

Enkeli ei ollut kummoinenkaan juoksija. Hänen polvissaan oli jotain omituista. Olimme juosseet ehkä vain 30 metriä, kun hän alkoi jo hoippua ja saatoin kuulla hänen läähättävän. Hän oikaisi pimeään ja enimmäkseen tyhjän Park & Lock -pysäköintialueen läpi. Se oli selätysten jonkinlaisen yksityisen pysäköintialueen kanssa ja molempien aidat

yrittivät eristää saman kapean kaistaleen kuhmuista katukiveystä. Niiden yli olisi ollut helpoa kiivetä, mutta Enkeli oli liian hädissään. Hän yksinkertaisesti meni niiden läpi ennen kuin ehti edes ajatella asiaa; tiesin sen, koska jos hän olisi ajatellut, hän olisi halunnut säästää äsken lataamaansa energiaa kunnes hän todella tarvitsisi sitä.

Minun piti hilata itseni aitojen yli tavalliseen tapaan, ja kun hän kuuli minun kolistelevan löysänä roikkuvassa verkkoaidassa, hän pysähtyi ja katsoi taakseen.

Mene, sanoin hänelle. Älä odota minua!

Hän pudisti päätään surullisena. Pikku ystävä, olen hölmö. Voisin oppia sinulta vähän lisää.

Älä jää seisomaan, juokse! Pääsin aitojen yli ja sain hänet kiinni. Mennään! Kiskaisin häntä hihasta pinnistellesäni ohi ja hän seurasi laahustaen kömpelösti.

Pakko piiloutua jonnekin, hän sanoi, suojautua ihmisten joukkoon.

Pudistin päätäni ajatellen, että jos juoksisimme vielä ehkä neljän korttelin verran olisimme moottoritien ylikulkusillan kohdalla. Sillan alla oli vanhoja teitä, jotka oli suljettu moottoritien rakentamisen jälkeen. Siellä voisi piileskellä vaikka lopun ikäänsä kenenkään löytämättä. Mutta Enkeli pakotti minut kääntymään oikealle ja menemään korttelin matkan Stanin naukku -nimiseen rähjäiseen juottolaan. En ollut koskaan käynyt siellä – en ole ottanut tavaksi käydä baareissa – mutta enkeli työnsi minua niin kovaa, etten voinut kiistellä asiasta.

Sisällä vallitsi haju, pimeys ja ankea tunnelma. Enkeli ja minä menimme baaritiskin päähän ja seisoiimme verpunaisen valon alla hänen etsiessään rahaa taskuistaan.

Riittää yhteen ryppyyn molemmille, hän sanoi.

En halua mitään.

Voit ottaa limun tai jotain.

Enkeli tilasi baarimikolta, joka näytti epäluuloiselta. Tämä paikka oli vain kantapokurukalle eikä sivullisille, kaikkein vähiten sellaisille kuin minä tai enkeli. Enkeli vaistosi

tämän vielä vahvemmin kuin minä, mutta hän vain vetäytyi itseensä ja minä kärkyin reunoilla. Tiesin, että hän oli vielä melkoisessa paniikissa ja yritti miettiä mitä tekisi seuraavaksi. Vaikka olinkin läheinen hänelle, jos hänen pitäisi päästä todella kauas, hänellä olisi ongelma ja niin olisi minullakin. Hänen olisi raahattava minua mukanaan eikä se ollut kaikkein käytännöllisin ratkaisu.

Ehkä hän katui nyt sitä, että oli antanut minun viedä hänet kotiin. Mutta hän oli ollut silloin niin heikko ja nyt kun olin suodattanut hänelle ja tehnyt kaikkea muutakin, hän ei voinut vain jättää minua jälkeensä ilman suurta tuskaa.

Yritin pohtia mitä voisin tehdä hänen hyväkseen, kun baarimikko tuli takaisin ja mulkaisi meitä siihen tyyliin että meidän olisi paras tilata tai häipyä ja hänen puolestaan olisi parempi jos vain häipyisimme. Samaa mieltä olivat muutkin. Harvat baaritiskillä seisovat asiakkaat eivät katsoneet meitä, mutta he vaistosivat meidät kuin kipupisteen. Ei ollut myöskään vaikeaa arvata, mitä he ajattelivat meistä. Ehkä se johtui minusta tai sitten enkelin kauniista kasvoista.

Meidän pitää lähteä, sanoin enkelille, mutta hän oli saanut päähänsä että tämä baari olisi hyvä suojaväily. Raha ei riittänyt kahteen uuteen ryppyyn, joten hän hymyili baarimikolle ja liu'utti kätensä baaritiskin yli baarimikon käden päälle. Tempun tekeminen tällä tavalla oli vaikeaa; baarimikot ja tarjoilijat vaativat enemmän suostuttelua, koska heidän ei ole normaalia antaa jotain toisille noin vain.

Baarimikko katsoi enkeliä silmät puoliummessa. Hän näytti miettivän asiaa. Mutta enkeli oli juuri äsken kuluttanut paljon energiaa menemällä aitojen läpi kiipeämisen asemesta ja pelko häiritsi hänen keskittymistään ja minä tiesin, että se ei onnistuisi. Ja voi olla, että tämä tietoni ei auttanut myöskään asiaa.

Baarimikon vapaa käsi sujahti tiskin alle ja tuli takaisin pienen nuijan kanssa. "Homo!" hän karjaisi ja osui Enkeliä aivan korvan yläpuolelle. Enkeli kaatui päälleni ja me

molemmat rysähdimme lattialle. Täällä olisi kosolti emotionaalista liike-energiaa, mietin hämäästi, kun baaritiskillä seisseet tyypit syöksyivät kimppeemme ja sitten en enää ajatellut mitään vetäytyessäni kerälle heidän nyrkkiensä ja saappaidensa alla.

Meidän onnemme oli, että heitä ei huttanut tappaa ketään. Enkeli lensi ovesta ensin ja sitten he heittivät minut hänen päälleen. Pudotessani hänen päälleen tiesin, että me molemmat olimme vaikeuksissa; jokin hänen sisällään oli rikki. Se vaarojen välttämistä. Kierin pois hänen päältään jäin makaamaan kivetykselle tuijottaen taivaalle ja yrittäen saada henkeä. Suussani ja nenässäni oli verta ja selkäni oli tulessa.

Enkeli? sanoin vähän ajan kuluttua.

Hän ei vastannut. Tunsin mieleni muuttuvan jotenkin veteläksi ja irtonaiseksi, aivan kuin aivoni olisivat vuotaneet ulos korvista. Ajattelin sitä kovista, jolta olimme ottaneet rahat ja kuinka olin pelännyt häntä ja hänen kavereitaan ja kuinka hölmöä se pelko oli ollut. Mutta minähän olinkin liian harmiton elämään.

Tähdistä satoi päälleni hopeista ilotulitusta. Se ei auttanut.

Enkeli? sanoin uudelleen.

Kierähdin kyljelleni koskettaakseni häntä, ja siinä se nainen oli. Auto oli pysäköitynä kadunreunaan ja nainen veti enkeliä kairaloista kohti matkustajan puolen avointa ovea. En pystynyt sanomaan, oliko enkeli tajuisaan vai ei, ja se pelotti minua. Nousin istumaan.

Nainen pysähtyi mutta ei päästänyt irti enkelistä. Katsoimme toisiamme silmiin ja aloin ymmärtää.

“Auta minua nostamaan hänet aeroon”, hän sanoi lopulta. Hänen äänensä kuulosti kovalta ja lattealta ja luonnottomalta. “Sitten voit tulla itsekin sisään. Takapenkille.”

Minulla ei ollut voimia tapella häntä vastaan. Tilanne ei olisi voinut olla parempi hänen kannaltaan vaikka hän olisi järjestänyt sen itse. Nousin ylös kivun pistäessä niin pahasti että melkein kaaduinkin uudelleen maahan

ja tartuin enkelin nilkkoihin. Nilkat olivat hyvin sirot, melkein kuin naisen, melkein kuin hänen. En auttanut paljoakaan paitsi ohjaimalla jalkoja naisen istuttaessa hänet etupenkille ja kiinnittäessä turvavyön. Menin takapenkille naisen juostessa toiselle puolelle kevein ja pirtein askelin aivan kuin hän olisi löytänyt miljoonan dollaria kadulta.

Olimme jo moottoritiellä ennen kuin enkeli liikahti turvavyössään. Hänen päänsä vieräsi puolelta toiselle selkänojaa vasten. Nostin käteni ja kosketin häntä kevyesti hiuksista toivoen, että nainen ei näkisi sitä.

Minne viet minut, enkeli sanoi.

“Ajelulle”, nainen sanoi. “Toistaiseksi.”

Miksi hän puhuu ääneen tuolla tavoin? kysyin enkeliltä.

Koska hän tietää että se kiusaa minua.

“Tiedäthän sinä että minä pystyn keskittämään ajatukseni paremmin kun puhun ääneen”, nainen sanoi. “En ole samanlainen kuin sinun pikku heittosäkkisi.” Hän vilkaisi minua taustapeilistä. “Mihin sinä oikein olet sotkeutunut sen jälkeen kun lähdit, kulta? Onko tuo poika vai tyttö?”

Teeskentelin että en välittänyt hänen puheistaan tai siitä että olin liian harmiton elämään tai mistään muustakaan sellaisesta, mutta hänen äänensävyystään kuuli että hän pyrki haavoittamaan sanoillaan.

Ystävät voivat olla kumpia tahansa, Enkeli sanoi. Ei sillä ole väliä kumpia he ovat. Minne viet meidät?

Nyt hän puhui meistä. Kaikesta huolimatta. Olisin melkein voinut hymyillä.

“Meidät? Tarkoitatko sinua ja minua? Vai puhutko oikeasti tuosta takana olevasta pikku lemmikistäsi?”

Ystäväni ja minä olemme yhdessä. Sinä ja minä emme ole.

Tapa jolla enkeli sanoi tämän sai minut ajattelemaan että hän tarkoitti enemmän kuin että he eivät olleet yhdessä; hän oli joskus ollut tämän naisen kanssa samalla tavoin

kuin hän oli nyt minun kanssani. Enkeli ilmaisi minulle että olin oikeassa. Hopeista ilotulitusta alkoi valua hitaasti hänen päästään istuimen taustaa pitkin ja tiesin, että siinä oli jotain vialla. Sitä tuli liikaa kerralla.

“Miksi et voi puhua minulle ääneen, kulta?” nainen sanoi teennäisen kärttyisästi. “Sanoisit nyt edes muutaman sanan minun mielikseni. Sinulla on ihana ääni, kun viitsit käyttää sitä.”

Se oli totta, mutta enkeli ei puhunut koskaan ääneen jos ei ollut aivan pakko, kuten tilatessaan siltä baarimikolta. Mikä oli varmaankin vahvistanut baarimikon käsityksen meistä, mutta sitä oli nyt myöhäistä murehtia.

“Hyvä on“, sanoi Enkeli, ja tiesin, että se rasitti häntä kamalasti. “Olen nyt sanonut pari sanaa. Oletko nyt tyytyväinen?” Hän lysähti turvavyön varaan.

“Haltioissani. Mutta en silti päästä sinua menemään. Jätän lemmikkisi lähimpään sairaalaan ja sitten menemme kotiin.” Hän vilkaisi enkeliä ajaessaan. “Minulla on ollut niin ikävä sinua. En voi sietää olla ilman sinua, ilman sitä kuinka saat asioita tapahtumaan. Sinun pieniä ihmeitäsi. Tiesit, että tulisin siitä riippuvaiseksi, kaikesta siitä, mitä pystyt tekemään ihmisille. Ja sitten sinä vain lähdit pois. En tiennyt mitä sinulle oli tapahtunut. Ja se koski minuun.” Hänen äänensä muuttui jotenkin säälittäväksi, kuin lapsen ääneksi. “Tunsin todellista tuskaa. Sinunkin täytyi olla tuskissasi. Etkö ollutkin? Niin, etkö muka ollut?”

Kyllä, enkeli sanoi. Minäkin tunsin tuskaa.

Muistin kuinka hän oli seissyt kadunkulmassani jossa minä olin notkunut yksikseni aina siihen saakka kun hän tuli. Seissyt siellä tuskissaan. Silloin en tiennyt miksi ja minkä satuttamana, otin hänet vain kotiini ja vähän ajan kuluttua tuska oli poissa. Kun hän päätti että olimme yhdessä, luulisin.

Hopeinen virta autonistuimen taka-puolella paksuni. Panin käteni kupiksi sen alle ja tuntui kuin aivoihini olisi syttynyt kuvia. Näin enkelin ennen kuin hän oli minun Enkelini sellaisessa hienossa talossa, sen naisen talossa, ja näin naisen vievän hänet eri

paikkoihin, ravintoloihin tai kauppoihin tai kutsuille, suunnaten ajatuksensa häntä kohti todella voimakkaina niin että enkeli oli aivan täyttynyt hänestä ja joutui tekemään mitä nainen halusi. Varastamaan joskus; toisina kertoina omituisia temppuja kuten teettämään ihmisillä tyhmiä juttuja esimerkiksi panemalla heidät laulamaan tai riisumaan vaatteensa. Tällaista tapahtui yleensä kutsuilla, joskin kerran nainen pani häntä ärsyttäneen tarjoilijan polttamaan itsensä kuumalla kahvilla. Nainen hankki myös miehiä enkelin välityksellä ja niistä miehistä oli maailman paras idea mennä sänkyyn hänen kanssaan. Sitten nainen pakotti enkelin näyttämään hänelle ne toiset, jotka oli lähetetty tänne samalla tavoin kärsimään tuomiota rikoksista, joita kukaan ei olisi ymmärtänyt, kuten se kasvoton tarjoilija. Nainen katsoi heitä ja joskus yritti kiusata heitä tai tehdä heidät onnettomiksi. Mutta enimmäkseen hän vain tuijotti.

Ei se alussa ollut tuollaista, enkeli sanoi väsyneesti, ja tiesin, että häntä hävetti.

Ei se mitään, sanoin hänelle. Ihmiset voivat olla aluksi mukavia, minä kyllä tiedän. Sitten he saavat sinut selville.

Nainen nauroi. “Te kaksi olette niin söpöjä ja säälittäviä. Kuin kaksi pikkulasta. Sitä kai sinä kaipasitkin, vai mitä, kultaseni? Paitsi että lapsetkin osaavat olla julmia, eikö totta? Joten sinä hankit tämän – otuksen – itsellesi.” Hän katsoi minua taas taustapeilistä hiljentäessään vauhtia hieman, ja hetken aikaa pelkäsin että hän oli nähnyt mitä tein hopeiselle aineelle, jota valui edelleen enkelistä. Virtaus alkoi nyt tyrehtyä. Aikaa ei ollut enää paljon. Halusin huutaa, mutta enkeli rauhoitti minua valmistautumaan tulevaan. “Mitä sinulle oikeastaan tapahtui?”

Kerro hänelle, sanoi enkeli. Ajan voittamiseksi, tiesin, naisen huomion kiinnittämiseksi toisaalle.

Minä synnyin viallisena, sanoin. Minulla oli molemmat sukupuolet.

Hermafrodiitti!” nainen huudahti aidosti ilahtuneena.

Hän rakastaa friikkejä, enkeli sanoi, mutta nainen ei kiinnittänyt huomiota häneen.

Minulle tehtiin leikkaus mutta se meni vikaan. Sitä yritettiin korjata kun tulin vanhemmaksi mutta ruumiissani ei ollut oikeanlaista kemialla tai jotain. Vanhempani häpeivät minua. Lähdin pois aikanaan.

“Voi pikku raukkaa“, hän sanoi tarkoittamatta sanaakaan. “Olit juuri sitä mitä tämä kulta kaipasi, etkö ollutkin? Pelkkä pieni tyhjyys ilman vaatimuksia tai haluja. Mihin-kään.” Hänen äänensä muuttui taas kovaksi. “Nykyään sinut voitaisiin korjata, tiedäthän.”

En halua sitä. Jätin kaiken sen taakseeni kauan sitten. En tarvitse sitä.

“Juuri täydellinen pieni lemmikki sinulle“, hän sanoi enkelille. “On todella ikävää erottaa teidät. Mutta en tule enää toimeen ilman sinua. Elämä on niin tylsää. Ja tyhjää. Ja...” Hän kuulosti hämmentyneeltä. “Ja tuntuu siltä, että ei ole mitään minkä takia elää sen jälkeen, kun jätit minut.”

Se ei johdu minusta, sanoi enkeli. Se johtuu sinusta.

“Ei, kyllä se johtuu paljon sinustakin ja sinä tiedät sen. Tiedät että sinä aiheutat riippuvuutta ihmisissä, tiesit sen tullessasi tänne – kun he lähettivät sinut tänne. Hei, sinä, lemmikki, tiedätkö mikä hänen rikoksensa oli, miksi he lähettivät hänet tänne takapajuiselle rangaistussiirtolaplaneetalle?”

Joo, tiedän, sanoin. En oikeasti tien-nyt, mutta en aikonut kertoa sitä hänelle.

“Mitä sitten ajattelet siitä, pikku neutri-lemmikki?” hän sanoi pirteästi painaen kaasua. “Mitä ajattelet siitä rikoksesta että hän kieltäytyi ottamasta puolisoa?”

Enkeli päästi äänen joka kuulosti voihkaisulta ja syöksyi tavoittamaan ohjauspyörää. Auto koukkasi rajusti ja lensin taaksepäin, jolloin enkelistä tullut hopea-aines roiskui kaikkialle päälleni. Yritin kahmia sitä suuhuni samalla tavoin kuin olin tehnyt tähänkin asti, mutta se roiskui nyt joka paikkaan. Kuulin rouskahduksen, kun pyörät menivät tieltä pientareelle. Jokin osui auton kylkeen, luultavasti suojakaide, ja sai perän heittämään niin että lensin lattialle. Etupenkillä nainen huusi ja kiroili ja enkeli ei päästänyt ääntäkään, mutta pääni sisällä kuulin kuinka hänes-

tä tuli jonkinlaista ulinaa. Mitä tahansa tapahtuisikin, nyt oli aika. Enkeli oli kertonut minulle jo kauan sitten, kun olin vienyt hänet kotiini, että heikäläiset eivät kestäneet kauan tänne tuotuina, nuo maanpakolaiset hänen maailmastaan ja muista maailmoista. Asioilla oli taipumus tapahtua heille, vaikka he taker-tuisivatkin johonkuhun kuten minuun tai tuohon naiseen. He joutuivat onnettomuuksiin tai tärähtäiset ihmiset tappoivat heidät. Vähän niin kuin ihmisruumiin vasta-aineet, jotka torjuvat tunkeilijoita tai tauteja. Ainakin minä kuulin tänne, mutta näytti siltä, että kuolisin auto-onnettomuudessa yhdessä enkelin ja naisen kanssa. Se ei liikuttanut minua.

Auto koukkasi takaisin moottoritielelle muutamaksi sekunniksi ja heilahti sitten takaisin oikealle. Äkkiä allamme ei ollut yhtään mitään ja sitten me rysähdimme alas jonkin päälle, joka ei ollut tietä, vaan multaa tai ruohoa tai jotain, jyskyen rajusti ylös ja alas. Kiskoin itseni ylös selkänjojaa vasten juuri ajoissa nähdäkseni kyltin tulevan sivuittain meitä päin. Sen kulma alkoi läpäistä tuulilasia naisen puolelta ja sitten en nähnyt pitkään aikaan muuta kuin suurimman hopeisen ilotulituksen ikinä.

Oli vaikeaa olla hellävarainen hänen kanssaan. Jokainen liike teki kipeää, mutta en halunnut jättää häntä istumaan autoon naisen viereen, vaikka nainen olikin kuollut. Takaisuimella olin välttänyt suurimman osan lentävästä lasista, mutta ravistelin silti lasinpalasia hiuksistani eikä törmäys ollut tehnyt hyvää selälleni.

Laskin enkelin epätasaiselle nurmikolle hieman kauemmaksi autosta ja katsoin ympärilleni. Olimme ehkä sadan metrin päässä moottoritiestä lähellä tietä, joka kulki sen rinnalla. Oli pimeää, mutta erotin tekstin kyltistä, joka oli tullut tuulilasin läpi ja halkaisut naisen kallon. Siinä luki Työmaa edessä. Hiljennä vauhtia. Kaukana toisella tiellä näin vilkkuvan keltaisen valon ja ensin säikähdin että se oli poliisi tai vastaavaa, mutta se pysyi paikallaan ja tajusin, että sen täytyi olla se

työmaa.

“Ystävä“, enkeli kuiskasi saaden minut hätkähtämään. Hän ei ollut koskaan puhunut minulle ääneen, ei suoraan.

Älä puhu, sanoin kumartuen hänen päälleen ja yrittäen keksiä miten voisin koskettaa häntä vain lohduttaakseni. Mitään muuta ei ollut nyt tehtävissä.

“Minun on pakko“, hän sanoi yhä kuiskaamalla. “Se on melkein kaikki poissa. Saitko sen?”

Enimmän osan, sanoin. En kaikkea.

“Halusin antaa sen sinulle.”

Tiedän.

“En tiedä onko siitä sinulle varsinaista hyötyä.” Hänen hengityksensä ikään kuin kupli kurkussa. Näin hänen suussaan jotain märkää ja kiiltävää, mutta se ei ollut hopeista ilotulitusta. “Mutta se on sinun. Voit tehdä sillä mitä haluat. Elää sen varassa niin kuin minä. Hankkia tarvitsemasi silloin kun tarvitset. Mutta voit elää myös ihmisenä. Syödä. Tehdä työtä. Miten tahansa, mitä tahansa.”

En minä ole ihminen, sanoin. En ole sen enempää ihminen kuin sinäkään, vaikka kuulunkin tänne.

“Kyllä sinä olet, pikku ystävä. En ole vienyt sinulta tippaakaan ihmisyyttä“, hän sanoi ja yski hieman. “En kadu sitä että en pariutunut. En voinut pariutua kaltaisteni kanssa. Se oli liian... en tiedä, liian vähän minua, liian paljon heitä, jotain. En pystynyt sitoutumaan, se olisi ollut pelkkää tyhjyyttä. Suuri synti, kykenemättömyys antamaan, koska maailman-kaikkeudelle on merkitystä vain enemmällä tai vähemmällä ja minä kehtasin vaatia, että sen pitäisi olla hyvää tai pahaa. Niinpä he lähettivät minut tänne. Mutta loppujen lopuksi he saivat haluamansa, pikku ystävä.” Tunsin hänen kätensä omassani hetken aikaa, ennen kuin se valahti taas pois. “Tein sen sittenkin. Vaikka se ei tapahtunutkaan omieni kanssa.”

Kupliminen hänen kurkussaan loppui. Istuin vähän aikaa hänen vieressään pimeässä. Lopulta tunsin sen, enkeliaineen. Se oli jotenkin väreilevänvellova kuin liikaa kahvia tyhjään vatsaan. Suljin silmäni ja laskeuduin makuulle nurmikon päälle vapisten. Ehkä se

johtui osittain sokista, mutta en usko. Hopeinen ilotulitus alkoi, tällä kertaa pääni sisällä, ja sen mukana tuli paljon kuvia, joita en ymmärtänyt. Jotain enkelistä ja siitä paikasta, josta hän oli tullut ja siitä, miten he pariutuivat. Se oli aika paljon sellaista kuin meidän yhdessäolomme, enkelin ja minun. He olivat melko samannäköisiä kuin me, mutta välillä lämmö oli paljon erojakin, asioita, joita en pystynyt hahmottamaan. En pystynyt hahmottamaan sitäkään, kuinka he lähettivät hänet tänne – valon avulla, ikään kuin pieninä nippuina tai jotain. En saanut siitä mitään selvää, mutta arvelin että miksei enkeli voisi olla valoakin. Hopeista ilotulitusta.

Menetin varmaan tajuntani, koska seuraavan kerran kun avasin silmäni tuntui kuin olisin maannut siinä pitkän aikaa. Oli kuitenkin vielä pimeää. Nousin istumaan ja hamusin kädelläni enkeliä ajatellen, että hänen ruumiinsa pitäisi piilottaa.

Hän oli poissa. Siinä missä hän oli maannut oli enää vain jonkinlaista märkää hiekkamaista ainetta.

Katsoin autoa ja naista. Kaikkea mikä oli jäljellä. Joku näkisi sen pian. En halunnut jäädä odottamaan sitä.

Joka paikka oli yhä kipeänä, mutta onnistuin pääsemään toiselle tielle ja aloittamaan kävelymatkan takaisin kaupunkiin. Nyt pystyin ikään kuin tuntemaan sen, samalla tavoin kuin enkeli oli varmaan tuntenut, ikään kuin kaupunki olisi värähdellyt kuin rumpu tai soinut kuin kello ja se sointi olisi ollut täynnä kaikkea, ihmisiä jotka nauroivat ja itkivät ja rakastivat ja vihasivat ja pelkäsivät ja kaikkea muuta mitä ihmisille tapahtuu. Se mitä enkeli otti sisäänsä, se energia, olisi minun käytettävissäni jos halusin.

Ja minä tiesin että jos ottaisin sen sisään sillä tavalla se olisi suurempaa kuin mikään mitä kaikilla noilla ihmisillä oli, suurempaa kuin mikään mitä olisin voinut saada jos asiat eivät olisi menneet pieleen minun osaltani silloin monia vuosia sitten.

En ollut niin varma että halusin sitä. Kuten enkeli, joka kieltäytyi pariutumasta siellä mistä hän oli kotoisin. Hän ei pystynyt

siihen siellä enkä minä halunnut sitä täällä. Paitsi että nyt pystyisin tekemään jotain muuta.

En ollut niin varma että halusin sitä. Mutta en uskonut pystyväni myöskään estämään sitä sen enempää kuin pystyin estämään sydäntäni lyömästä. Ehkä se ei ollut oikeastaan niin hyvä asia tai oikea asia. Mutta kuten enkeli sanoi: maailmankaikkeus ei tiedä mitään hyvästä tai pahasta, vain enemmästä tai vähemmästä.

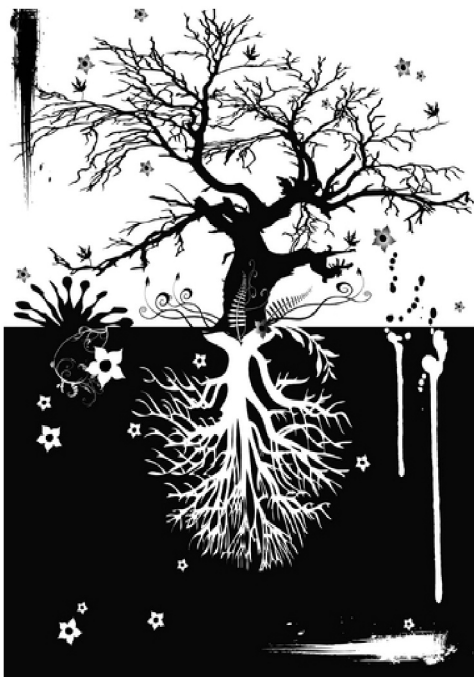
Joo. Kuulin kyllä sen.

Ajattelin sitä kasvatonta tarjoilijaa. Nyt voisoin löytää heidät kaikki, ne, jotka oli-

vat tulleet toisista paikoista, toisista maailmoista, jotka olivat karkottaneet heidät jonkinlaisten vieraiden rikosten takia, asioiden, joita kukaan ei olisi ymmärtänyt. Pystyisin löytämään heidät kaikki. He heittävät hylkiönsä pois, sanoisin heille, mutta täällä me pidämme omamme. Ja näin se tapahtuu. Näin eletään maailmankaikkeudessa, joka tietää vain vähemmästä tai enemmästä.

Jatkoin kävelemistä kohti kaupunkia.

Angel ©1987 by Pat Cadigan
Originally published in *Isaac Asimov's Science Fiction Magazine*, May 1987.
Translated by Eero Sarkkinen.
Published by permission of the author.

WWW.USVAZINE.NET

SPEKULATIIVISTA FIKTIOTA VERKOSSA

UUTTA:

USVA INTERNATIONAL 2010

USVA 3/2010 MUSIIKIN INSPIROIMIA
SPEKULATIIVISIA NOVELLEJA

SURFFAA SIVUILLE, LATAA ILMAINEN
PDF JA TUTUSTU KOTIMAISTEN
KIRJOITTAJIEN NOVELLEIHIN!

Sari Peltoniemi

Täti Maunun tupa

- Maumu! lapsi huutaa ja juoksee syliini, vaikka sen oma äiti seisoo vieressä. Lapsi on satuttanut jalkansa kaatuessaan ja itkee nyt turkkini märäksi.

Sen äiti hymyilee vaivautuneena - niin sen ainakin tulkitseen - ja puhuu pitkästi merkittävällä kielellään. Toistan kuuliaisesti koko lausuman, ja nainen tulee luokseni. Se taputtaa päätäni niin, että sattuu vain vähän; lasta se tökkää sormella selkään.

Siedän lasten likaisuutta ja pahaa hajua jo hyvin. En enää aikoihin ole sulkenut silmiäni niitten valkoisen ja paljaan ihon vuoksi. Kun pitelen pienokaista sylissäni, saatan melkein kuvitella... olen melkein kotona taas.

Ne ovat antaneet asuttavakseni pienen rakennuksen puutarhasta. Lapset leikkivät tässä mökissä päivisin. Heille on järjestetty sopivan kokoiset istuimet ja jalallinen levy, jonka päälle he tapaavat asetella pieniä kuppeja ja purkkeja.

Puinen tupani on sivelty kauttaaltaan väkevähajuisilla aineilla.

Iltaisin teeskentelen olevani mielissäni, kun lapset tulevat peittelemään minua. Annan niitten levitellä haisevaa ja hiostavaa riepua päälleni, vaikka välillä hengittäminen on suorastaan työlästä. Miksi aiheuttaisin pikkuisille pahaa mieltä? Heidän poistuttuaan ja valojen sammuttua isosta talosta menen ulos ja asetun nukkumaan puun juurille. Aamulla odotan taas peiton alla, kun nainen tulee kutsumaan minua aamuaskareisiin.

Pidän lapsia sylissä mielelläni, niin totta kuin he ovatkin kovia ja luisevia. Silti heissä on se sama lämpö ja kiihkeä turvallisuuden tarve kuin omissa lapsissani oli - ja siksi minäkin takerrun heihin. Uhkun sellaista epätoivoista kiintymystä, joka ei jää lapselta huomaamatta. Usein lapsi kahtaakaan sellaista, mutta näillä ei ole varaa eikä siis haluakaan torjua minua.

Kun pitelen pienokaista sylissäni, saatan melkein kuvitella...

Sain kummaltakin mieheltäni lapsen. He halusivat kovasti olla mielikseni ja melkein kilpailivat, kumpi ehtii isäksi ensin. Lapset syntyivät peräjälkeen ja olivat hyvin saman näköisiä. Kuitenkin heistä saattoi helposti erottaa, kumpi oli vanhemman mieheni ja kumpi nuoremman, ja riemu oli suuri, kun havaittiin, että kummankin siemen oli itänyt. Tiedettiin, että kummankin siemen oli ollut hyvä ja sopiva siihen maahan, joka on minun sisälläni.

Ramu ja Mumu.

Olisin voinut saada vielä monta vauvaa.

Sellaisina iltoina, kun ison talon pihan saapuu ja pysähtyy meluisa laite - ja sen rinnalla mökkini ei haise miltään - tiedän, ettei minun pidä mennä ulos nukkumaan.

Odotan mökissäni, kun mies tulee luetellen hiljaa kovia ja teräviä sanoja. Toistan ne kaikki, niin kuin tapani on, ja mies levittää huulensa: nauraa vaimeasti.

Se kiskaisee peiton päältäni ja riisuu alavartalonsa paljaaksi. Mies on minua paljon pitempi ja painavampi ja niin teräväluinen. Ymmärrän, että se tulee minun luokseni juuri siitä syystä, etten ole teräväluinen niin kuin se itse ja sen vaimo.

Lähtiessään se sihisee sormi suun edessä ja räpyttelee toista silmäänsä. Sillä taitaa olla viikaa siinäkin.

Joskus laulan lapsille, kun niitten äiti ei ole läsnä. Lapset laulavat mukana ja silloin ne toistelevat minun sanojani enkä minä niiden. Ne heijaavat nukkejaan ja sanovat:

- Ramu ja Mumu. Äiti. Kotona taas.

Liisa Rantalaiho

Juhlaruno: 42

Keksityn kammen läjä,
läjän kymmenes takki,
jätkän kymmenes laki,
ja kännykkä temmelsi!

Laske kytkimen jämä,
kymmenes tankkiläjä,
tankin yskä jälkemme,
ja kämmenselän tykki.

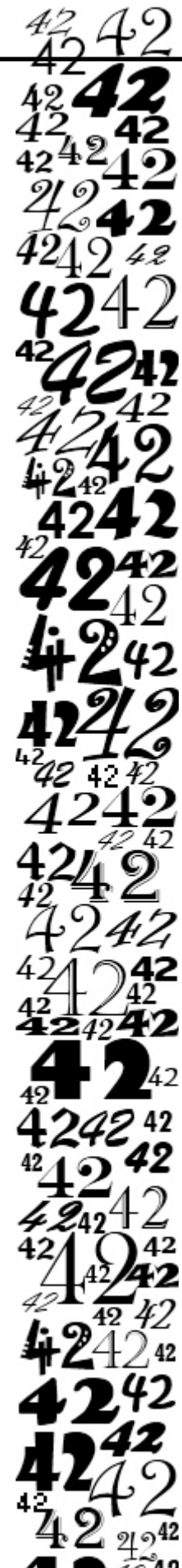
Nimekäs kylmän jatke,
synkkä tekijä lammen,
metsän mykkä jalkine -
kas nytkin jälkeämme.

Jälkemme käskynanti:
nylje kaksi kämmentä.
Lemmen täkyjä, kaksin
kätken lajimme yskän.

Jää kelkkamme synnit,
jäykkäniskan lemmet.
Lemmenaktin käskyjä:
kätke sänkymme linja.

Kämmenten käskylaji:
kynän jatke likemmäs,
kynänjälkemme kisas
lajimme kentän käsky.

Jamit kesken kylmään -
mites jenkka kylmänä?
Jenkkasyke lämmintä!
Yks tilkkanen, jäämme.

Cheryl Morgan

Käännöspalkinnot

Eräs ulkomaanmatkailun iloista on uusien ja kiinnostavien tapakulttuurien löytäminen. Esimerkiksi Suomesta olen löytänyt saunomisen ilot. Se yksin riittää tuomaan minut säännöllisesti takaisin Suomeen. Erilaisia tapakulttuureja toivookin löytävänsä matkustaessaan. Mutta mitä pitäisi ajatella tavasta joka on olemassa kaikissa muissa kulttuureissa paitsi omassasi?

Tällainen tuli vastaan minulle. Tämä nimenomainen kulttuurinen tapa johon törmäsin, oli ”käännösromaanien lukeminen”. Englanninkielisten maiden ulkopuolella kaikki lukevat käännöskirjallisuutta. Olitpa sitten Ranskassa, Japanissa tai Brasiliassa, voit helposti löytää muista kielistä, usein englannista, käännettyjä kirjoja. Mutta englanninkielisessä maailmassa käännöskirjallisuus on harvinaista. Vain kolme prosenttia kaikista USA:ssa vuoden aikana myydyistä kirjoista on käännöksiä. Ja science fictionille suhde on luultavasti paljon alhaisempi. Tämä ei kerro hyvää englantia puhuvista ihmisistä. Se saa heidät näyttämään siltä, että he ajattelevat vain omalla kulttuurillaan olevan mitään merkitystä, ja ehkä moni näin ajatteleekin.

Ei ole kyse siitä etteikö hyviä kirjailijoita löytyisi muistakin kielistä. Joka vuosi julkaistaan valtavia määriä science fictionia venäjäksi, kiinaksi ja espanjaksi. Ranska, Saksa, Italia, Puola Japani ja monet muut maat myös tuottavat oman osuutensa. Jopa suhteel-

lisen pienet kieliryhmät onnistuvat tuottamaan erinomaisia kirjailijoita. Johanna Sinisalo (suomalainen) ja Zoran Živković (serbialainen) ovat molemmat saaneet merkittävät palkinnot töittensä englanninkielisistä käännöksistä. Ja science fictionin historiaan kuuluvat sellaisetkin loistavat kirjailijat kuten Jules Verne (ranskalainen) ja Stanisław Lem (puolalainen).

Tämä tilanne kuvastuu karulla tavalla palkinnoissa joita me science fictionin harrastajat rakastamme jaella. Menetpä mihin tahansa ei-englantia-puhuvaan maahan, niin siellä science fiction –palkinnoista löytyy ainakin yksi kategoria käännetyille töille. Minä en löytänyt ensimmäistäkään palkintoa englanniksi käännetylle science fictionille. Siispä päätin perustaa sellaisen.

Tietenkään palkintoa ei vain päätetä perustaa. Jos palkinnon halutaan olevan hyvin tunnettu ja arvostettu, niin siihen tarvitaan apua ja taustatukea. Olin kuitenkin onnekas tuntiessani melkoisen määrän science fictionin alueella toimivia arvostettuja akateemikkoja. Lisäksi partnerini, Kevin Standlee, tiesi hyvin mitä vaaditaan ei-kaupallisen organisaation perustamiseen Kaliforniassa. Siksi olemme kyenneet luomaan jotain virallista ja kunnioitettavaa.

Palkinnolla on Kalifornian yliopiston tuki Riversidessä (University of California at Riverside). Siellä sijaitsee Eaton Collection

(<http://eaton-collection.ucr.edu/>) joka on eräs science fiction –tutkimuksen tärkeimpiä keskuksia maailmassa. Heidän vuosittainen konferenssinsa tulee olemaan palkinnon koti. Rob Latham ja Melissa Conway UCR:stä ovat palkinnon johtokunnassa. Johtokunnan puheenjohtaja on professori Gary K. Wolfe Rooseveltin yliopistosta Chicagosta. Useimmat sf-fanit tuntevat hänet Locus-lehden pääarvostelijana.

Kevin ja minä olimme onnekkaita kuuluessamme vuoden 2009 World Fantasy Conventionin järjestäneeseen ryhmään. Siksi saatoimme julkistaa uuden palkintomme hyvin arvostetun tapahtuman paneelikeskustelussa. Minun lisäksi tähän paneeliin osallistuivat Zoran Živković, joka oli conin kunniavieras, Nick Mamatas, San Franciscolaisen japanilaisiin science fiction –käännöksiin erikoistuneen Haikasoru-kustantamon vanhempi toimittaja, Rani Graff, israelilainen pienkustantaja, sekä Ann VanderMeer, jonka antologia-sarja Best American Fantasy tulee tulevaisuudessa sisältämään myös käännettyjä töitä Keski- ja Etelä-Amerikasta.

Uuden palkinnon säännöistä päättäminen on hankala prosessi. Mahdollisimman monen eri henkilön palkitseminen olisi mukavaa. Toisaalta täytyy varmistaa, että korkealaatuisia kilpailijoita on riittävästi. Aluksi meillä on vain kaksi palkintokategoriaa. Pitkään fiktion kuuluvat romaanit ja yhden kirjailijan novellikokoelmat, lyhyen fiktion kuuluvat novellit, sarjakuvat, lasten kirjat sekä kaikki muu missä sanamäärä on pieni.

Koska käännökset ovat niin harvinaisia, voisi luulla että olisi helppo koota lista kunkin vuoden ehdokkuuteen kelvollisista kirjoista, mutta näin ei ole. Emme halunneet rajoittaa vain kustantajien lähettämiin kirjoihin, mikä tarkoittaa että joudumme myös itse etsimään kirjoja. Koska englanti on laajalti puhuttu kieli, englanninkielisiä kirjoja julkaistaan monissa eri maissa. Joudun seuraamaan mitä julkaistaan Uudessa-Seelannissa, Etelä-Afrikassa, Intiassa ja monissa muissa maissa. Varmuuden vuoksi kirjoitimme säännöt siten, että voimme ottaa mukaan aiempien vuosien kirjo-

ja jos emme huomanneet niitä ajoissa niiden julkaisuvuonna.

Palkinnoista päättää meidän valitsemamme raati. Odotamme raatilaisten olevan etupäässä englantia puhuvia henkilöitä jotka ovat perehtyneet muiden maiden science fictioniin. Ideaalinen etsimämme henkilö tuntee kääntämisen prosessin sekä puhuu itse enempää kuin yhtä kieltä.

Se mitä erityisesti haluamme tehdä, on palkita kirjailijoiden lisäksi kääntäjiä. Kääntäminen, ainakin romaanien kääntäminen, on yleensä huonosti palkattua työtä, eivätkä kääntäjät saa juurikaan tunnustusta työstään. Päämäärämme on antaa pokaalien lisäksi myös rahapalkinnot sekä kirjailijoille että kääntäjille.

Raha on tietenkin tiukassa. Tätä kirjoittaessani puskemme edelleen läpi pakollisen byrokratian päästäksemme viralliseksi ei-kaupalliseksi yhdistykseksi Kaliforniassa. Kun se on tehty, ihmiset Yhdysvalloissa voivat antaa meille rahaa ja ilmoittaa sen veropaaksi lahjoitukseksi. Sen jälkeen yritämme saada englantia puhuvien maiden faneja tekemään lahjoituksia meille. Ja toivomme toki saavamme lahjoituksia myös Euroopasta. Loppujen lopuksihan ne ovat ranskalaisia, saksalaisia, espanjalaisia, ja tietenkin, suomalaisiakin kirjailijoita joiden toivomme hyötävän tästä palkinnosta. Montrealin worldcon (joka oli kaksikielinen, englanniksi ja ranskaksi) on ystävällisesti lahjoittanut rahaa organisaation rekisteröinnin kuluihin.

Toivon myös että voisimme hakea valtionavustuksia. Ymmärtääkseni jotkut henkilöt suomalaisessa fandomissa ovat melkoisen käteviä näissä asioissa ja aionpa kysyä heiltä oikein ystävällisesti apua.

Viimeisin tieto palkinnoista löytyy osoitteesta <http://www.sfftawards.org/> Tai tule juttelemaan kanssani Finnconissa.

© 2010 by Cheryl Morgan

Translated by Jussi Vainikainen.

Published by permission of the author.

Ellen Kushner

Miekkamies jonka nimi ei ollutkaan Kuolema

Taistelun jälkeen Richardilla oli jano. Hän päätti jättää papukaijat toistaiseksi sikseen. Papukaijoiden väitettiin tuottavan miekkamiehille huonoa onnea. Näytti siltä, että tällä kertaa kiros oli langennut hänen vastustajansa päälle. Hän oli uteliaisuuttaan kysynyt haavoittuneelta mieheltä: ”Törmäsitkö sinä minuun tahallasi?” Ihmiset tekivät sitä toisinaan saadakseen miekkamestari Richard St. Vierin taistelemaan, sillä hän ei ottanut haasteita vastaan keneltä tahansa. Mutta haavoittunut mies vain puristi valkeita huuliaan yhteen. Loppuosa hänestä näytti vihreältä. Jotkut eivät kerta kaikkiaan vain kestäneet oman verensä näkemistä.

Richard tajusi nähneensä miehen aikaisemminkin jossain Jokivarren kapakassa. Tämä oli kovanaama nimeltä Jim – tai Tim – jotakin, ei kummoinenkaan miekkamies; sitä sakkia, joka pärjäsi Jokivarren laittomalla alueella silkalla uholla ja hankki elantonsa kaupungissa tekemällä helppoja miekkakeikkoja porvareille, jotka matkivat aatelisten tapaa palata miekkamiehiä.

Heidän luokseen huojahdelti mies, jonka toisella korvallisella keikkui freesiaseppele. ”Voi Tim”, mies sanoi murheellisesti. ”Voi Tim, minähän sanoin että se hieno punaviini oli sinulle liikaa.” Hän otti haavoittunutta käsi-varresta ja alkoi kiskoa tätä jaloilleen. Miehil-

lä oli samanlaiset asut, ja nyt Richard tunnisti heidät: he olivat olleet seremoniallisia vartioita hääkulkueessa, jonka hän oli aikaisemmin iltapäivällä nähnyt kulkevan torin poikki.

”Olen pahoillani”, kukkasin koristeltu humalainen sanoi St. Vierille. ”Tim ei halunnut haastaa riitaa kanssasi.” Tim voihkaisi. ”Hän ei vain ole tottunut hyvään viiniin.”

”Ei se mitään”, Richard sanoi jalomielisesti. Ei ihme, että Timin miekkailu oli ollut huteransorttista.

Papukaijat alkoivat taas kaakattaa heidän päidensä yläpuolella. Papukaijajuori kapusi alas laatikolta, jolle oli kiivennyt nähdäkseen taistelun paremmin. Kun St. Vier kerran oli siinä hänen turvanaan, hän hätisti rettelöitsijät matkoihinsa esiliinaansa heiluttamalla kuin miehet olisivat olleet karkuteille eksyneitä kanoja. Lapset, jotka olivat kerääntyneet ensin katsomaan, ostaisiko vaitelias mies papukaijan joka otettaisiin alas, ja sitten jääneet katsomaan taistelua, nauroivat ja kiljuivat ja päästelivät kotkotuksia poistuvien kovanaamojen perään.

Mutta väki väistyi Richard St. Vierin tieltä kun hän suuntasi kohti kojua, jossa myytiin juomia. Papukaijajuori nappasi yhtä katukarakaa kauluksesta ja sanoi: ”Katso nyt tarkkaan! Saat kertoa lastenlapsillesi, että näit

kun St. Vier taisteli tässä paikassa.” Liiotte-lua, Richard ajatteli, sillä ei se mikään varsinainen taistelu ollut. Pikemminkin yhteen-törmäys kadulla.

Hän nojasi puiseen tiskiini ja yritti päättää mitä ottaisi.

”Hei”, sanoi nuori ääni hänen kyynär-päänsä tienoilta. ”Minä tarjoan.”

Äänen perusteella Richard luuli, että puhuja oli nainen. Joskus naiset yrittivät iskeä häntä taistelujen jälkeen. Mutta alas vilkaistes-saan hän näkikin nykerönenäisen pojan, joka katsoi häntä silmät viiruina kuten kakarat teke-vät kun yrittävät näyttää vanhemmilta kuin ovat. Tämä kakara ei ollut kovin vanha. ”Sinä olit tosi hyvä”, poika sanoi. ”Siis tarkoitan sitä nopeaa kaksoisharhautusta ja kaikkea.”

”Kiitoksia”, miekkamies vastasi koh-teliaasti. Hänen äitinsä oli kasvattanut hänet käyttäytymään kauniisti, ja jopa isossa kau-pungissa jotkut vanhat tavat säilyivät. Joskus hän melkein kuuli äitinsä sanovan: ”Vaikka pystytkin tappamaan kenet haluat, ei se tarkoi-ta että sinulla olisi lupa olla töykeä muille ihm-isille.” Hän antoi pojan ostaa heille molemmille mukilliset jotain hienoa vadelma-juomaa. He joivat puhumatta mitään, ja poika katseli häntä mukinsa reunan yli. Juoma oli hyvää; Richard tilasi heille molemmille sam-manlaiset.

”Tuota”, kakara sanoi. ”Minusta sinä olet paras kaikista.”

”Kiitos”, miekkamies sanoi. Hän latoi tiskille muutaman kolikon.

”Tuota...” Kakara näpelöi hermostu-neena miekkaa omalla kupeellaan. ”Minäkin miekkailen. Mietin tässä... mahtaisitko sinä tarvita palvelijaa tai jotain.”

”En tarvitse”, miekkamies sanoi.

”Mutta kuitenkin”, poika jatkoi silti. ”Minä voisin vaikka syyttää tulet aamulla. Kantaa vettä. Laittaa ruokaa. Ja sitten kun si-nä harjoittelet, minä voisin... jos tarvitset jota-kuta vähän avustamaan...”

”Ei”, St. Vier sanoi. ”Kiitän sinua. Ja on paljon kouluja, joihin voit mennä saamaan oppia.”

”Niin on, mutta ne eivät ole...”

”Tiedän. Mutta asiat nyt vain ovat näin.”

Richard lähti juomakojuilta, sillä hän ei halunnut kuunnella enempää vastaväitteitä. Kakara lähti seuraamaan häntä mutta jäi sit-ten taakse.

Aukion toisella puolella hän kohtasi ystävänsä Alecin. ”Olet ollut taistelussa”, Alec sanoi. ”En nähnyt sitä”, tämä lisäsi aa-vistuksen syyttävään sävyyn.

”Joku törmäsi minuun papukaijahäk-kien luona. Se oli hassua.” Nyt Richard hy-myili muistolle. ”En nähnyt hänen tuloaan, ja hetken luulin että se oli maanjäristys! Miekat vedettiin ennen kuin hän ehti pyytää anteeksi – jos aikoikaan pyytää. Hän oli humalassa.”

”Et tappanut häntä”, Alec sanoi kuin olisi jo kuullut tarinan.

”En tässä osassa kaupunkia. Vartio ei pidä siitä.”

”Toivottavasti et taas miettinyt papu-kaijan ostamista.”

Richard hymyili ja alkoi astella tasa-tahtiin pitkän ystävänsä kanssa. Tämä oli van-ha väittelyn aihe. ”Ne ovat niin koristeellisia, Alec. Ja sinä voisit opettaa sitä puhumaan.”

”Antaisinko linnun varastaa parhaat repliikkini? Sitä paitsi ne syövät matoja. Mi-nä en aio ryhtyä kaivelemaan matoja.”

”Ne syövät leipää ja hedelmiä. Tällä kertaa kysyin sitä.”

”Liian kallista.”

He kulkivat kaupungin siistin osan läpi ja suuntasivat kohti satamalaitureita. Joen toisella puolella oli Jokivarreksi kutsuttu alue. Miekkamies asui siellä, lain kouran ulottu-mattomissa, keskellä väkeä, joka hankki elan-tonsa rikollisin tai vähintäänkin hämärin keinoin. Alec, joka hädin tuskin erotti veitsen terävää päätä kahvasta, ei olisi ollut turvassa siellä ellei miekkamies St. Vier olisi tehnyt selväksi kuinka kävisi sille, joka koskisi hä-nen ystäväänsä. Jokivarressa eksentrikkoja ei vieroksuttu. Tuo pitkä oppinut, jolla oli opis-kelijan kumara ryhti ja aristokraatin puhetapa, alettiin jo tunnistaa kuuluvaksi yhteen mesta-riemiekkailijan kanssa.

”Jos kerran haluat heittää rahaa me-

nemään”, Alec jatkoi, ”mikset hankkisi meille palvelijaa? Tarvitset jonkun kiillottamaan saappaasi.”

”Minä hoidan saappaitani hyvin”, Richard vastasi totuudenmukaisesti ja hivenen narkästyneenä. ”Sinä se olet joka tarvitsisi apua.”

”Niin olenkin”, Alec myönsi tyytyväisenä. ”Tarvitsisin jonkun käymään torilla puolestamme ja pitämään vierailijat loitolla, ja sytyttämään tulet talvella ja tuomaan meille aamiaista vuoteeseen...”

”Turhuutta”, St. Vier sanoi. ”Voit mainiosti käydä torilla itse. Ja minä saan kyllä vierailijat pidetyksi loitolla. En käsitä, miksi sinusta olisi hauskaa että joku vieras asuisi meidän kanssamme. Jos haluat sellaista elämää, sinun olisi pitänyt...” Hän keskeytti ennen kuin sanoi sen, mikä oli anteeksi-antamatonta. Mutta Alec, jonka mielialat vaihtelivat nopeasti kuin tuuli pienen lammen pinnalla, päätti lauseen hänen puolestaan, hyväntuulisesti: ”Minun olisi pitänyt jäädä Kukulalle rikkaiden sukulaisteni luo. Mutta he eivät ikinä tapa ketään – ainakaan avoimesti, niin että me kaikki saamme nauttia siitä. Sinusta on paljon enemmän huvia...”

Richardin huulet nytkähtivät alaspäin kun hän yritti huonolla menestyksellä kätkeä hymyään. ”Rakastat minua vain miekkani tähden”, hän sanoi.

Alec vastasi varovasti: ”Jos olisin niitä jotka vääntävät härskettä vitsejä, saisit nyt nolostua.”

Richard, joka ei nolostunut koskaan, sanoi: ”No, onneksi et ole. Mitä haluat päiväliseksi?”

*

He menivät Rosalien viileään kellaritavernaan, söivät siellä lihapataa ja puhuivat työasioista ystäviensä kanssa. Keskustelu oli tavanomainen sekoitus totta ja huhupuheita: Kaupunkiin oli ilmestynyt uusi miekkamies, joka väitti olevansa ulkomaalainen mestari, mutta jonkun palvelijaserkku oli tunnistanut miehen lordi Averilin entiseksi kamaripalvelijaksi.

jaksi joka oli vain ottanut miekkailutunteja ja värjänyt viiksensä... Hugo Seville oli lopulta vajonnut niin alas, että oli suostunut tappaamaan jonkun aatelisen vaimon... tai ehkä hän oli saanut sellaisen työtarjouksen, tai joku toivoi hänen saaneen.

Kun ylhäisillä oli St. Vierille töitä, he lähettivät viestin Rosalien kautta. Mutta tänään viestejä ei ollut. ”Joku hermostunut ääliö vain etsii perijätärtä.”

”Kuten me kaikki.”

”Ikävä vain, Reg, että tämä on jo varattu: karkasi jonkun miekkamiehen kanssa.”

”Jonkun jonka me tunnemme?”

”Eeei... keksityn miekkamiehen – aina kun tyttö karkaa, sanotaan että miekkamiehen kanssa, vaikka se oikeasti olisikin isän kirjuri.”

Iso-Missy, joka pelnutti Glinleyn patjoja työkseen, kietoi käsivartensa Richardin ympärille. ”Minäkin voisin karata miekkamiehen kanssa.” Koska Richard istui, hänen päänsä oli Missyn poven tasalla, ja hän nojasi siihen ja hymyili pöydän yli Alecille kulmakarvat ilkkurisesti koholla.

Alec tarttui syöttiin. ”Varovasti”, pitkä oppinut sanoi naiselle, ”hän puree.”

”Niinkö?” Missy hymyili hänelle leveästi ja julkeasti. ”Etkö sinä sitten pure, söpöläinen?”

Alec yritti kätkeä ilahtunutta punastustaan. Kukaan ei koskaan ollut kutsunut häntä söpöläiseksi, eikä varsinkaan joku nainen jonka sisään pääsystä maksettiin.

”Tietenkin puren”, hän sanoi kirpeän koppavaan sävyyn, jonka hallitsi mestarillisesti. ”Lujaa.”

Missy irrottautui St. Vieristä ja lähestyi tämän pitkää nuorta ystävää. ”Hienoa...” hän huokaisi käheästi. ”Pidän rajuisista otteista.” Hänen paksut käsivartensa ojentuivat kuin tuuliviirit yltyvässä tuulessa. ”Tule tänne, armaani.”

Rosalien tavernaan kertynyt joukko oli riemuissaan. ”Missy, älä jätä minua tuon luukasan takia!”, ”Se on menoa nyt, Alec, kerro sitten miten kävi!”, ”Kokeile vain, poika, saatat tykätä siitä!”

Alec näytti siltä kuin olisi halunnut vajota maan alle. Hän ei hievahtanutkaan, mutta ylimielinen ulkokuori alkoi jo uhkaavasti rapista.

Viime hetkellä Richard sääli häntä. ”Näin tänään häät”, hän lausahti koko huoneelle.

”Niin tosiaan”, sanoi Lucie, ”kuulimme että tapoit yhden vartijoista. Ne saivat viimeinkin tehdä töitä palkkansa eteen, vai mitä?”

”Ja minä kun luulin ettei mestari St. Vier tee hääkeikkoja.” Sam Bonner katseli ympärilleen hakien arvostusta nokkeluudelleen. Kaikki tiesivät, että St. Vier halveksui vartijantyötä.

”En teekään”, Richard sanoi. ”Se tapahtui jälkepäin. Enkä minä tapanut häntä. Tim jotakin.”

”Älä huijaa! Oliko se Tim Porker? Kasvattaa viiksiä, isot korvat? Hän sanoi että oli kaatunut portaissa ja loukannut itsensä. Törkeä valesäkki.”

”Häät eivät ole Richardia varten”, Alec sanoi. Hän oli tyyntynyt, mutta silmäili vieläkin Missyä epäluuloisesti. ”Hänestä perijättärien ostaminen ja myyminen on epämoraalista.”

”En nyt sentään. Minua ei vain kiinnosta olla häävartijana. Se ei enää merkitse mitään, rikkaat tahtovat vain näyttää että heillä on varaa palkata miekkamiehiä kulkueensa koristeeksi. Siinä ei ole...”

”Haastetta”, Alec täydensi hänen puolestaan. ”Tiedätkös, tuon sinä sanot niin usein että katulaulaja voisi tehdä siitä balladin. Hyvä sentään että muut miekkamiehet eivät ole liian ylpeitä ottamaan rikkaiden rahaa, tai muuten ei yhtään perijätärtä saataisi turvallisesti sänkyyn asti. Mitä siitä karkulaisesta tarjotaan? Onko hänestä luvattu palkkio? Vai onko hän jo pilaantunutta tavaraa?”

”Tiedoista on luvattu palkkio. Mutta se pitää hakea Yläkaupungista.”

”Kyllä minä voisin mennä Yläkaupunkiin”, Lucie tokaisi koppavasti. ”Olen minä siellä ennenkin käynyt. Mutta enpä tiedä viitsinkö vasikoida työstä joka on karannut rak-

kauden tähden.”

”Hohoo”, Rosalie kajautti tavernan poikki, ”rakkaudeksiko sitä nykyään kutsutaan?”

”Rahasta puheen ollen”, Alec sanoi ja helisytti nopparasiaa, ”kiinnostaako ketään pieni veto siitä, pystynkö minä heittämään kolmella jaollisen kolme kertaa peräkkäin?”

Richard nousi lähteäkseen. Kun Alec oli juonut niin paljon että alkoi kiinnostua matemaattisista todennäköisyyksistä, illan huupi oli hänen osaltaan ohitse. St. Vier ei ollut peluri.

Jokivarren kadut olivat pimeitä, mutta St. Vier tunsu reitin vieriviereen rakennettujen talojen välistä ja tukkeutuneen viemärin tulvapaikan ohi, hän kiersi kompastumatta kolot katukivien välissä ja oikaisi takakujia kotiin. Hänen asuntonsa oli umpikujalla, sivussa pääkadulta, hienossa vanhassa talossa joka oli jääne paremmilta ajoilta. Richard asui toisessa kerroksessa, entisissä musiikkihuoneissa.

Marien huoneet pohjakerroksessa olivat pimeinä. St. Vier pysähtyi oven edessä: ovisyvennyksessä näkyi vilahdus valkoista. Hän veti varovasti miekkansa ja astui eteenpäin.

Pieni nainen melkein heittäytyi hänen miekkaansa. ”Voi auttakaa!” nainen huusi kiimakasti. ”Teidän täytyy auttaa minua!”

”Peräänny”, St. Vier sanoi. Oli liian pimeää erottaa naisen kasvoja. Naisen yllä oli raskas viitta ja hän vaikutti hyvin nuorelta.

”Mikä hätänä?”

”Olen epätoivoinen”, nainen henkäisi. ”Olen hirvittävässä vaarassa. Vain te voitte auttaa minua! Viholliseni ovat kaikkialla. Teidän täytyy piilottaa minut.”

”Olet humalassa”, Richard sanoi, vaikka nainen ei puhunutkaan Jokivarren taapaan. ”Mene matkoihisi ennen kuin sinulle sattuu jotakin.”

Nainen vajosi ovea vasten. ”Ei, minä pyydän. Henkeni on kyseessä.”

”Parasta että menet kotiisi”, Richard sanoi. Vauhdittaakseen asioita hän kysyi: ”Haluatko että saatan sinut jonnekin? Tai että

palkkaan sinulle soihdunkantajan?”

”En!” Se kuulosti pikemminkin ärtyneeltä kuin epätoivoiselta, mutta pian anelu jatkui taas: ”En rohkene palata kotiini. Pyydän että kuuntelette minua. Minä olen... jalosukuinen lady. Vanhempani tahtovat naittaa minut miehelle, jota vihaan – vanhalle kähmivälle sairurille, jonka hengitys haisee.”

”Sepä ikävää”, Richard sanoi kohteli-aasti. Tämä välikohtaus alkoi huvittaa häntä. ”Mitä haluat minun tekevän asialle? Haluatko että tapan sen miehen?”

”Oi! Voi. Ei kiitos. Siis, minä tarvit-sen paikan jossa asua. Kunnes minua lakataan etsimästä.”

Richard kysyi: ”Tiedätkö että sinusta on luvattu palkkio?”

”Ihanko totta?” tyttö vinkaisi. ”Mut-ta... Sepä hauskaa. Niin... tyypillistä heille.”

”Tule yläkertaan.” St. Vier piteli ovea auki. ”Varo kolmatta porrasta, se on rikki. Kun Marie palaa, saat mennä hänen luokseen. Hän on... hän tuo asiakkaita kotiin, mutta luulenpa että sinun on silti soveliaampaa olla hänen luonaan kuin minun.”

”Mutta minä haluaisin jäädä teidän luoksenne, herra!”

Richard pysähtyi pilkkopimeässä portaikossa. Tyttö melkein törmäsi häneen. ”Ei”, St. Vier sanoi. ”Jos aiot jatkaa tuota, et tule tämän pidemmälle.”

”En minä – ” tyttö vinkaisi, ja aloitti sitten uudestaan: ”En minä mitään sellaista tarkoittanut. Vilpittömästi.”

Yläkerrassa Richard työnsi oven auki ja sytytti muutaman kynttilän. ”Oi!” tyttö henkäisi. ”Tämäkö – täälläkö te – ”

”Täällä minä harjoittelen”, Richard sanoi. ”Seinät ovat pilalla. Istu tuohon lepotuoliin jos tahdot – se ei ole niin risa kuin näyttää.” Mutta tyttö meni seinän luokse ja kosketti jälkiä, joita hänen harjoitusmiekkansa oli tehnyt vanhaan rappaukseen. Tytön sormien kosketus oli hellä, melkein pälvova.

Huone oli vanha, ja sen entisestä loistosta muistutti vielä siellä täällä kappale kullattua laakerinlehteä tai osa kerubia. Kuitenkin ne, jotka olivat viimeksi nähneet

huoneen vastamaalattuna, olivat maatuneet maaksi jo kauan sitten. Huoneen nykyiset asukkaat eivät olleet nähneet vaivaa sen kunnistamiseksi – siellä oli kallisarvoinen seinävaate takan yllä sekä pari koristeellista hopeista kynttilänjalkaa, jokunen nahkakantinen kirja ja emalimaljakkoo hajallaan siellä täällä, eikä juuri muuta.

”Tarjoaisin sinulle sänkyä”, Richard sanoi, ”mutta Alec pahastuisi siitä. Tee vain olosi mukavaksi täällä.”

Miellyttävän ja hyvin ansaitun uupumuksen vallassa miekkamies meni huoneeseen, jossa olivat hänen suuri, kaiverruksin koristettu vuoteensa ja arkut joissa hän säilytti vaatteitaan sekä miekkojaan, ja riisui ammatinsa merkit: avasi miekkavyönsä soljet, sujautti veitsikotelon liivinsä sisältä. Hän asteli ympäri huonetta, laski tavarat käsistään, aukoi vaatteitaan ja kuoriutui niistä, ja meni sitten vuoteeseen. Hän oli juuri nukahtamaisillaan kun toisesta huoneesta kuului Alecin ääni:

”Richard! Löysit sittenkin meille palvelijan – miten ihastuttavan tarmokasta toimintaa!”

”Ei – ” hän aloitti ja arveli sitten parhaaksi nousta ylös selittämään.

Tyttö kyyhötti lepotuolissa aran ja puolustuskyvyttömän näköisenä, yhä tiukasti viittaaan kääriytyneenä. Alec huojahteli tytön edessä pitkänä sinne tänne heiluvien raajojen kimppuna. Joskus alkoholi teki hänet sulokkaaksi, mutta ei tänä iltana.

”Ihan totta”, tyttö esitti toiveikkaasti, ”minä voisoin laittaa ruokaa. Sytyttää tulet. Kantaa vettä.”

Richard ajatteli, että se oli toinen kerta sinä päivänä kun hän kuuli tuon. Hän avasi suunsa sanoakseen: ”Me emme voi pyytää jalosukuista ladya – ”

”Osaatko hoitaa saappaita?” Alec kysyi kiinnostuneena.

”Ei”, Richard ilmoitti lujasti ennen kuin tyttö ehti vastata myöntävästi. ”Ei palvelijoita.”

”No”, Alec kysyi ärtyneenä, ”mitä hän sitten täällä tekee? Toivottavasti ei sitä

ennalta-arvattavaa kuitenkaan.”

”Alec. Mistä lähtien minä olen ollut ennalta-arvattava?”

”Äh, antaa olla.” Alec kääntyi kömpelösti kannoillaan. ”Minä menen sänkyyn. Pidä hauskaa. Hoida aamuksi tänne kuumaa parranajovettä.”

Richard kohautti anteeksipyytävästi harteitaan tytölle, joka tuijotti heitä lumoutuneena. Olankohautus tarkoitti Älä kiinnitä hänen huomiota, mutta Richard ei voinut olla miettimättä, mahtaisiko aamulla olla kuumaa parranajovettä tarjolla. Sitä ennen hän itse aikoi kiinnittää huomionsa Aleciin.

*

Alec havahtui tietämättä missä hänen raajansa päättyivät ja Richardin alkoivat. Hän kuuli Richardin sanovan: ”Tämä on noloa. Alec, älä liikahdakaan.”

Huoneessa oli heidän lisäksi joku kolmas, joka seisoi vuoteen vieressä miekka esillä. ”Kuinka sinä pääsit tänne?” Richard kysyi.

Nykerönenäinen poika vastasi: ”Se oli helppoa. Etkö tunnista minua? Vihollisiani on joka puolella. Minusta minun pitäisi saada tästä jonkinlainen palkinto, eikö niin? Siis minähän onnistuin huijaamaan sinua, vai kuinka?”

St. Vier kohottautui kyynärpäidensä varaan. ”Kumpi sinä olet, perijätär räkänokkaisen pojan valepuvussa vai räkänokka perijättären valepuvussa?”

Alec ei malttanut olla lisäämättä: ”Vai poika joka on naamioitunut tytöksi joka on pukeutunut pojaksi?”

”Sillä ei ole väliä”, St. Vier sanoi. ”Otteesi on liian tiukka.”

”Oi – anteeksi.” Kakara höllensi otetaan miekasta kääntämättä sen terää pois päin. ”Olen pahoillani – harjoittelen sitä. Tiesin että en ikinä pääsisi sisään tässä asussa. Ja tytöt ovat turvassa sinun kanssasi, kaikkihan tietävät että sinä et pidä tytöistä.”

”Ehei”, Richard protestoi hämmästyneenä. ”Kyllä minä pidän tytöistä paljonkin.”

”Voi Richard”, heitti väliin Alec, jonka vasen jalka alkoi puutua, ”minun sydämeni särkyi.”

”Mutta sinä pidät hänestä enemmän.”

”No, niin pidänkin.”

”Mustasukkaisuutta?” Alec pilkkasi makealla äänellä. ”Ole niin hyvä ja kuole ja häivy täältä. Minulle on luvassa kaikkien aikojen krapula ellen pian pääse takaisin nukkumaan.”

Richard sanoi: ”Minä en opeta. En osaa selittää, miten teen sen mitä teen.”

”Minä pyydän”, sanoi poika miekan kanssa. ”Etkö voisi koetella minua? Kerro onko minusta mihinkään. Jos sinä sanot että minä olen hyvä, voin uskoa sen.”

”Entä jos sanon että et ole?”

”Minä olen hyvä”, kakara vastasi jäykästi. ”Minun täytyy olla.”

Richard kokosi raajansa ja liukui vuoteesta ylös yhdellä sulavalla liikkeellä. Alec ihaili sitä – se oli kuin hän olisi nähnyt shakkimestarin ratkaisevan pelin yhdellä yksinkertaisella siirrolla. Richard oli alasti ja kiilsi kuun valossa kuin patsas. Hänen kädessään oli miekka, joka oli ollut siinä koko ajan.

”Puolustaudu”, St. Vier sanoi, ja poika perääntyi varoasentoon.

”Jos tapat hänet”, Alec sanoi kädet mukavasti pään takana, ” yritä olla tekemättä liikaa sotkua.”

”Minä en – aio tappa – häntä.” Richard, joka ei tavallisesti piitannut miekkailunsa näyttävyydestä, korosti nyt joka sanaansa teräksen kalahduksella terästä vasten. Poika kokosi itsensä ja vastasi iskuihin. ”Uudestaan”, miekkamies ärähti keskeyttämättä hyökkäystä. Hänen äänessään ei ollut lempeyttä. ”Toistamme koko sarjan, jos pystyt muistamaan sen. Tällä kertaa torju kaikki iskuni.”

Poika sai osan nopeasti sinkoilevista iskuista torjutuksi, mutta välillä hänen silmänsä tai muistinsa petti ja terä pysähtyi tuuman päässä hänen sydämostään, ja ainoastaan miekkamiehen tahto pidätteli kuolemaa.

”Uusi sarja”, Richard töksäytti. ”Opi se.”

He toistivat liikkeet. Alec ajatteli, että poika alkoi vaikuttaa paremmalta, varmemmalta. Sitten miekkamies löi pojan terää napakasti ja miekka lensi kalahtaen oppilaan kädestä lattialle, kieri nurkkaan. ”Sanoihan että otteesi oli liian tiukka. Mene hakemaan se.”

Poika nouti miekkansa ja oppitunti jatkui. Loputon toisto alkoi kyllästyttää Alecia. ”Käsivartesi alkaa väsyä”, St. Vier totesi. ”Etkö harjoittele painoilla?”

”Minulla ei – ole painoja.”

”Hanki sellaiset. Ei, älä keskeytä. Oikeassa taistelussa et voi keskeyttää.”

”Oikea taistelu – ei kestä näin pitkään.”

”Mistä tiedät? Oletko ollut sellaisessa?”

”Olen. Kerran. – Kaksi kertaa.”

”Sinä voitit molemmat”, Richard sanoi kylmästi, lepuuttamatta käsivarttaan hetkeksikään, keskeyttämättä jalkojensa liikettä. ”Ja nyt luulet olevasi areenan sankari. Keski-ty.” Hän napautti terää. ”Jatka.” Poika vastasi mutkikkaalla kaksois-vastahyökkäyksellä ja muutti suuntaa kevyellä sormien puristuksella. Richard St. Vier käänsi pojan terän sivuun ja vei omansa suoraan pojan puolustuksen läpi.

Teräksen kepeä suudelma sai pojan huutamaan ääneen. Mutta miekkamies ei lopettanut leikkiä. ”Se on pelkkä nirhama”, hän sanoi. ”Älä sinä verestä välitä.”

”Ai. Mutta –”

”Sinä halusit oppitunnin. Ota se vastaan. No niin, nyt sinä pelkää. Et voi antaa sen vaikuttaa.”

Mutta kyllä se vaikutti. Pojan puolustus muuttui rajuksi ja hän alkoi tehdä epätoivoisia hyökkäyksiä. Richard antoi sen tapahtua. He taistelivat nyt ääneti, ja taistelivat tosissaan, vaikka miekkamies välttikin aina aiheuttamasta todellista vahinkoa. Hän alkoi leikitellä pojan kanssa, jättää pieniä aukkoja hetkeksi nähdäkseen osaisiko poika hyödyntää niitä. Poika käytti tilaisuuksista noin puolet – joko hän ei huomannut muita tai sitten hänen kehonsa oli liian hidas. Mitä ikinä poika tekikin, Richard torjui hänen hyökkäyksensä ja piti hänet puolustuskannalla.

”No niin –” miekkamies sanoa töksäytti – ”haluatko sinä tappaa minut vai vain saada minut pois pelistä?”

”En – minä tiedä –”

”Tappo” – Richardin terä syöksähti eteenpäin – ”suoraan sydämeen. Aina sydämeen.”

Poika jähmettyi. Kuolema kosketti kylmänä hänen polttavaa ihoaan. Richard St. Vier laski miekkansa kärjen, nosti sen jatkaakseen taistelua. Poika hikoili ja huohotti, yhtä paljon pelosta kuin uupumuksesta. ”Hyvä kosketus – ihan minne tahansa. Niin kevyesti kuin tahdot – tai niin syvään.”

Nykerönenäinen poika seiso aloillaan. Hänen nenänsä vuoti. Hän piteli yhä miekkaansa, ja hänen iholleen ja vaatteilleen valui verta viidestä eri haavasta.

”Sinä olet hyvä”, Richard St. Vier sanoi, ”mutta sinusta voi tulla vielä parempi. Häivy nyt täältä.”

”Richard, poika vuotaa verta”, Alec sanoi hiljaa.

”Tiedän. Sellaista sattuu kun taistellaan.”

”Nyt on yö”, Alec sanoi, ”ja olemme Jokivarressa. Ulkona on väkeä. Sanoit että et halua tappaa häntä.”

”Anna tuo lakana minulle.” Hiki alkoi viilentyä Richardin iholla; hän kietoi lakanan ympärilleen.

”Meillä on brandya”, Alec sanoi. ”Minä haen sen.”

”Olen pahoillani että vuodan verta teidän lattiallenne”, poika sanoi. Hän pyyhki nenäänsä hihallaan. ”Itken vain shokista, siinä kaikki. En itke oikeasti.”

Poika ei tutkinut haavojaan. Alec teki sen hänen puolestaan ja taputteli niitä brandyalla. ”Olet harvinainen tapaus”, Alec kertoi pojalle. ”Minä olen ikiajat yrittänyt saada Richardia menettämään malttinsa.” Hän ojensi pullon St. Vierille. ”Sinä voit juoda loput.”

Alec riisui sen, mitä pojan takista oli vielä jäljellä, ja alkoi kiskoa paitaa pois. ”Tämähän on tyttö”, hän tokaisi äkkiä kuin yllätynyt kättilö keskellä luonnotonta synnytystä.

Tyttö sanoi jotain rumaa. Hän oli la-

kannut itkemästä.

”Itse olet”, Alec vastasi. Hänen kätensä sujahti tytön rintataskuun, veti sieltä esiin pienen kirjan, jonka pehmeä nahkakansi oli lämmin ja hikinen. Hän selasi kirjaa, paukautti sen kiinni.

”Etkö sinä osaa lukea?” tyttö kysyi ilkeästi.

”En lue tällaista roskaa. Miekkamies jonka nimi ei ollutkaan Kuolema. Minun siskollani oli tämä, kaikilla tytöillä on. Se kertoo jostain ylhäisestä työstä joka palaa tanssiaisista kotiin ja löytää huoneestaan miekkamiehen joka odottaa häntä. Mies ei tapakaan tyttöä vaan panee häntä sen sijaan. Tyttö rakastaa sitä. Loppu.”

”Ei – ” tyttö sanoi kasvot punehuoneina – ”Käsitit sen ihan väärin. Sinä olet typerä. Sinä et tiedä siitä yhtään mitään.”

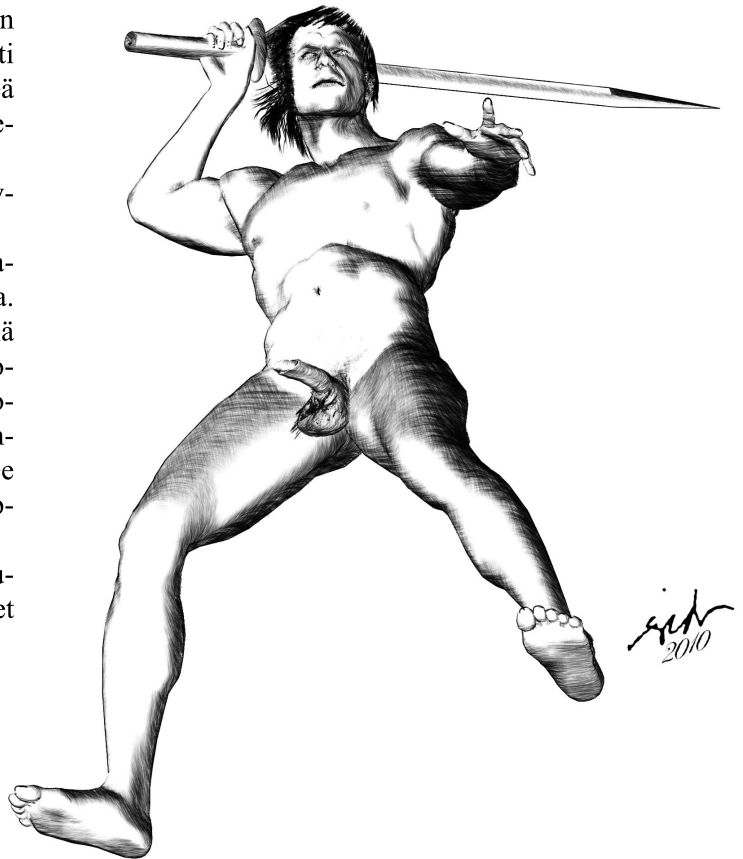
”Hei”, Alec sanoi, ”olet muuten söpö kun nenäsi vuotaa – tiesitkö sen, kullannuppu?”

”Olet typerä!” tyttö toisti lujasti. ”Typerä äpärä.” Hän sanoi sanat karskisti ja täsmällisesti, kuin sanat olisivat olleet uusia hänen suussaan. ”Mitä sinä muka tiedät yhtään mistään?”

”Tiedän enemmän kuin luuletkaan. En ehkä osaa käytellä terästä yhtä taitavasti kuin sinä, mutta kyllä minä sinun muut tempusi tiedän. Tiedän mikä sinut saa syyntymään.”

”Vai niin”, tyttö leimahti, ”siitäkö nyt on kysymys.” Hän oli niin raivoissaan että alkoi itkeä uudestaan, ja oli raivoissaan siitakin. ”Miekka ei merkitse sinulle mitään, kirja ei merkitse sinulle mitään – etkä sinä muuta tajua. Sinä et tiedä mitään – et yhtään mitään!”

”Enkö muka?” Alec puuskahti. Hänen silmänsä olivat kirkkaat, punaiset täplät hehkuivat poskillä. ”Luuletko että minä en tiedä sitä kaikkea? Minun sisareni intohimo oli hevoset – sekä oikeat että kuvitellut.” Hän sai itsensä hillityksi niin, että pystyi taas puhumaan tavalliseen pilkalliseen ja tunteettomaan tapansa. ”Tammatt tallissa, kultaiset oriit hedelmäpuutarhassa. Hän kertoi niiden nimet

minulle. Minä kävin syömässä omenat jotka hän poimi niille, jotta se tuntuisi todellisemmalta. Kyllä minä tiedän millaista se oli”, hän sanoi katkerasti. ”Sisareni taikahevoset olivat voimakkaita, hän ratsasti niillä yli maiden ja merien, hän rakasti niitä ja antoi niille nimet. Mutta loppujen lopuksi ne pettivät hänet. Loppujen lopuksi ne eivät vieneet häntä minnekään, eivät antaneet hänelle yhtään mitään.”

Richard istui sängyn reunalla, unohnut pullo kädessään. Alec ei koskaan puhunut perheestään. Richard ei tiennyt, että Alecilla oli sisar. Hän kuunteli.

”Sisareni naitettiin – miehelle, joka hänelle valittiin, miehelle josta hän ei pitänyt, miehelle jota hän pelkäsi. Ne kirottavat hevoset odottivat häntä hedelmäpuutarhassa, odottivat koko yön että hän tulisi niiden luo. Ne olisivat kantaneet hänet minne tahansa, sillä ne rakastivat häntä – mutta hän ei tullut... ja sitten koitti häpäivä.” Alec nosti kirjan korkealle,

heitti sen voimalla peräseinään. ”Kyllä minä tiedän sen kaiken.”

Tyttö katsoi Alecia, ei kolhiintunutta kirjaansa. ”Ja missä sinä olit?” hän kysyi. ”Missä sinä olit kun tämä pakkoavioliitto pantiin täytäntöön – odotitko hedelmäpuutarhasa? Voi, kyllä minäkin tiedän – sinä otit ne ja pakenit.” Tyttö liikkui jäykästi haavojaan varoen, kumartui, nosti kirjan, silitteli sen takaisin kirjan muotoon. ”Et sinä tiedä. Et sinä tiedä mitään. Etkä haluakaan tietää, te kumpikaan ette halua.”

”Alec”, Richard sanoi, ”tule sänkyyn.”

”Kiitos oppitunnista”, tyttö sanoi miekkamiehelle. ”Tulen muistamaan sen.”

”Ei se olisi muuttanut mitään”, Richard kertoi hänelle. ”Joudut joka tapauksessa etsimään jonkun toisen. Niin se vain on. Pidä nyt kuitenkin huolta itsestäsi.”

”Kiitos”, tyttö toisti. ”Pidän kyllä, nyt kun tiedän että se on sen arvoista. Kai sinä tarkoitat sitä mitä sanoit?”

”Kyllä”, Richard sanoi. ”En yleensä

suutu sillä tavalla. Tarkoitin sitä.”

”Hyvä.” Tyttö kääntyi oviaukossa, kysyi samalla tasaisenviileällä äänellä: ”Mikä sinun sisaresi nimi on?”

Alec seisoi yhä kalpeana siinä mistä oli heittänyt kirjan. Richard tiesi, että kun hän havahtuisi liikkeelle, reaktio olisi väkivaltaisen.

”Kysyin mikä sisaresi nimi on.”

Alec kertoi sen.

”Hyvä. Aion etsiä hänet. Annan hänelle tämän” – kirjan, jossa nyt oli veriset sormenjäljet – ”ja kerron sinulta rakkaita terveisiä.”

Hän pysähtyi taas, avasi kirjan ja luki: ”Tähän iltaan saakka olin tyttö. Nyt olen nainen.’ Niin kirja loppuu. Mutta sinä et ikinä lukenut sitä, joten et tiedä mitä välillä tapahtuu.” Nainen hymyili teräksistä hymyä. ”Minä luin ja tiedän sen. Enköhän minä pärjää tuolla ulkona.”

”Tule sänkyyn, Alec”, Richard toisti. ”Sinähän täriset.”

The Swordsman Whose Name Was Not Death

©1991 by Ellen Kushner

Originally published in *The Magazine of Fantasy and Science Fiction*, Sep 1991.

Translated by Johanna Vainikainen-Uusitalo.

Published by permission of the author.

Kartutamme seuran 20-vuotisjuhlan kunniaksi Multian kirjaston kassaa: lahjoita runsaskätisesti seuran tiliä ja merkkää tiedoksi-osastoon ”Pertti Kivelän kokoelma”. Kassaan kertyi jo 20-vuotisjuhlassa lähes 200 euroa.

Voit lahjoittaa myös Finnconissa infotiskillä: luovutamme rahat Multian kirjastolle Finnconin päätteeksi.

Jyväskylän Science Fiction Seura 42:n tilinumero on : 529002-2165599. Muista mainita ”Pertti Kivelän kokoelma”.

Delia Sherman

Velhon oppipoika

Dahoessa, Mainessa, asuu paha velho. Niin lukee hänen kauppansa edessä roikkuvassa kyltissä.

*Pahan Velhon Kirjakauppa
Omist. Z. Smallbone*

Kauppa on myös hänen kotitalonsa ja näyttää juuri sellaiselta kuin Pahan Velhon talon pitää näyttää. Se on suuri ja ränsistynyt, kuisti ympäröi sitä ja räystäslaudoissa on koristeellisia kaiveruksia. Siinä on jopa torni, jossa loistaa pahaenteinen punainen valo silloin kun tavalliset kirjakauppiat ovat nukku-massa. Talossa on hyllytolkulla isoja, homeelta tuoksuvia, pölyisiä nahkakantisia kirjoja. Lepakkoja pesii talon katossa ja korppeja ja pöllöjä sitä ympäröivissä männyissä.

Kellaria pitää kotinaan kettuperhe.

Ja sitten on itse Paha Velho. Zachariah Smallbone. Kysyn vaan, onko se tavallisen kirjakauppiaan nimi? Hän jopa näyttää pahalta. Hänen hiuksensa ovat likaisen harmaa räjähdys; hänen partansa on keltavalkoinen pöheikkö; hänen silmänsä kiiluvat pienten rautasankaisten lasien takaa. Hän käyttää aina vanhanaikaista ruosteenmustaa takkia ja silinterihattua, joka on ajan rispaannuttama ja jonka lieri on toiselta reunalta rikki.

Hänen kyvyistään liikkuu huhuja. Sanotaan että hän voi muuttaa ihmisen eläimeksi. Ja päinvastoin. Hän voi aiheuttaa kirppuja tai kramppeja, tai saada talon palamaan poroksi. Hän voi noitua ihmisen pilkkomaan kirveellä oman jalkansa halon sijaan. Hän voi tappaa sanalla tai katseella, jos niin haluaa.

Ei siis ihme, että Dahoen kunnan väellä on tapana jättää herra Smallbone omiin oloihinsa. Turistit, jotka eivät asioista tiedä, menevät joskus hänen kauppaansa etsimään edullisia löytöjä. Yleensä he tulevat ulos vauhdikkaammin kuin menivät sisään, eivätkä ikinä palaa takaisin.

Joskus, hyvin harvoin, herra Smallbone ottaa apulaisen. Takkutukkainen nuorukainen ilmestyy joku päivä, lakaisee kuistia, kantaa puita, ruokkii kanoja. Ja sitten, kuu-kauden tai vuoden kuluttua nuorukainen katoaa. Jotkut sanovat että Smallbone muuttaa nuorukaiset lepakoiksi tai korpeiksi tai pöllöiksi tai ketuiksi, tai keittää heidän luunsa pahoihin taikoihinsa. Kukaan ei tiedä, eikä kukaan kysy. Eivät he ole paikkakunnan lapsia, joilla on perhe ja joista välitetään. Kaikki he tulevat jostain kaukomailta – Kanadasta tai Vermontista tai Massachusettsista, ja varmastikin he ovat kohtalonsa ansainneet. Jos he olivat hyviä poikia, niin eiväthän he työsken-

telisi Pahalle Velholle, eivähän?

No, se riippuu siitä mitä hyvällä pojalla ymmärretään.

Setänsä mukaan Nick Chanticleer oli kaikkea muuta. Setänsä mukaan Nick Chanticleerissa meni hukkaan vuode ja kolme ateriaa päivässä. Luihu valehtelija ja kelvoton laiskimus.

Jos ollaan reiluja Nickin setää kohtaan, tuo on sangen paikkansapitävä kuvaus Nickin käytöksestä. Mutta koska Nickin setä antoi hänelle mistään riippumatta selkäsaunan ainakin kerran päivässä, ja sunnuntaisin kahdesti, niin Nick ei nähnyt syytä käyttäytyä paremmin. Hän pihisti hot dogeja jääkaapista koska setä ei ruokkinut häntä tarpeeksi. Hän otti nokosia halkopinon takana koska setä teetti hänellä liikaa töitä. Hän valehteli kuin vesimylly koska siten hän sai joskus huijattua setänsä lyömään jotakuta toista itsensä sijaan.

Milloin ikinä vain tuli tilaisuus, hän lähti karkuun.

Hän ei koskaan päässyt kovin pitkälle. Ottaen huomioon sen, kuinka huono mielipide sedällä oli Nickistä, hän piti Nickistä kiinni oudon tiukasti. Perheen täytyy pysyä yhdessä – mikä tarkoitti, että setä tarvitsi Nickin tekemään kaikki keittiötöyt. Nick olikin aika hyvä kokki nuoreksi pojaksi. Setä myös piti siitä että lähellä oli joku jolle saattoi öykkäröidä. Joka tapauksessa, aina hän jahtasi Nickin kiinni ja toi takaisin kotiin.

Yhdentenätoista syntymäpäivänään Nick karkasi taas. Hän teki makkaravoileivän ja kääri sen ruudulliseen nenäliinaan. Setänsä nukahdettua hän meni takaovesta hiljaa ulos ja lähti kävelemään.

Nick käveli koko yön, oikaisi metsien läpi ja pysytteli kaukana asutuksista. Aamun sarastaessa hän söi leivästä puolikkaan. Keskipäivän aikaan hän söi loput. Iltapäivällä alkoi sataa lunta.

Yön saapuessa Nick oli likomärkä, kohmeessa ja nälissään. Vielä kuun noustuaikin oli puiden alla sysimustaa, ja pimeydestä kuului outoja kahinoita ja vikinöitä. Nick melkein jo itki kylmästä, pelosta ja uupumuksesta, kun hän näki lumen ja paljaiden oksien

läpi kaukana ja korkealla punaisen valon.

Nick seurasi valoa päällystetyille tielle ja postilaatikolle ja puiselle kyltille, jonka teksti oli puoliksi peittyneenä lumeen. Kyltin takaa alkoi pihatie ja suuri varjoisa talo piilekeli mäntyjen katveessa. Nick kompuroi ylös kuistin portaat ja hakkasi raskasta ulko-ovea kylmän kohmettamien käsin. Pitkään aikaan ei tapahtunut mitään. Sitten ovi aukesi kirs-kuttuaen öljymättömiä saranoitaan.

”Mitä haluat?”

Vanhan miehen ääni oli äkeä ja epäluuloinen. Jos Nickillä olisi ollut valinnan varaa, hän olisi kääntynyt oitis ympäri ja mennyt jonnekin muualle. Tässä tilanteessa Nick sanoi ”Jotain syötävää ja lepopaikan. Olen aivan umpijäissä.”

Vanha mies tiirasi häntä, tummat silmät kiiluen pienten pyöreiden lasien takana. ”Osaatko lukea, poika?”

”Mitä?”

”Oletko kuuro, vai tyhmä? Osaatko lukea?”

Nick tarkasteli vanhan äijän villejä hiuksia ja vielä villimpää partaa, hänen vanhanaikaista takkia ja naurettavaa silinteriään. Mikään niistä ei saanut Nickiä halukkaaksi kertomaan edes vähäisintä totuutta itsestään. ”Ei. En osaa.”

”Aivan varmastiko?” Vanha mies ojensi hänelle kortin. ”Katso tätä.”

Nick otti kortin, käänsi sen ylösalaisin ja ympäri, sitten antoi sen takaisin miehelle kohauttaen olkapäitään, hyvin tyytyväisenä että oli valehdellut hänelle.

Kortissa luki:

*Pahan Velhon Kirjakauppa
Zachariah Smallbone, omistaja
Mysterit, Alkemia, Eläinten muodonmuutokset
Spekulatiivinen fiktio
Maanantai-lauantai.
Sattumalta tai sovittuna aikana.*

Herra Smallbone tihrusti häntä pyöreitten lasiensa läpi. ”Hmmh. Päästät kylmän sisään. Sulje ovi perässäsi. Ja jätä kengät oven皮een. En halua sotkua lattialle.”

Näin Nickistä tuli Pahan Velhon uusi oppipoika.

Ensin hän luuli tekevänsä taloustöitä vastineeksi ruoasta ja yöpaikasta. Mutta seuraavana aamuna, puuron ja vaahterasiirapin jälkeen, herra Smallbone ojensi hänelle luidan ja pölyhuiskan.

”Siivoa etuhuone,” hän sanoi. ”Lattia ja kirjat ja hyllyt. Jokainen likapilkku, huomaa, ja kaikki pölynhäivät.”

Nick teki parhaansa, mutta vaikka hän kuinka lakaisi, ei etuhuone ollut päivän lopuksi sen puhtaampi kuin aamulla hänen aloittaessaan.

”Tämähän ei kelpaa alkuun-sakaan,” sanoi Velho. ”Sinun täytyy yrittää huomenna uudelleen. Sinun on parasta tehdä päivällinen – jääkaapista löytyy tarpeet scrappleen*.”

Koska lumentulon jälkeen ilma oli muuttunut hengityksen jäätäväksi kylmydeksi, Nick ei ollut suuremmin pahoillaan tapahtumien tästä käänteestä.

Herra Smallbone saattoi olla Paha Velho, ruma kuin synti, ja kitkeräkielinen. Mutta sänky on sänky ja ruoka on ruokaa. Jos asiat muuttuisivat ikäviksi, niin hän voisi aina karata.

Päivien siivouksen jälkeen etuhuone oli, jos mahdollista, vieläkin likaisempi.

”Olen nähnyt älykkäämpiä koiriakin,” Smallbone huusi. ”Minun pitäisi muuttaa sinut sellaiseksi ja myydä markkinoilla. Täytyyhän sinulla jonkinlaiset aivot olla, kun osaat puhua. Käytä niitä, poika. Minulta loppuu kärsivällisyys.”

[* suom.huom: scrapple on Yhdysvaltain koillisosan hollantilaisten perinneruoka, jossa maissijauhot keitetään vihannesten ja muuhun ruoanlaittoon kelpaamattomien lihojen kanssa, syntynyt puuro jäähdytetään vuossa ja viipaloidaan tarjottavaksi.]

Pääteltyään että oli enää ajan kysymys milloin herra Smallbone alkaisi lyödä häntä, Nick päätti että nyt oli aika paeta Pahan Velhon kirjakaupasta. Hän otti ruskeaa leipää ja kotitekoista kinkkua jääkaapista, kääri ne taskulampun kanssa ruudulliseen nenäliinaansa, ja hiipi ulos takaovesta. Pihatieltä oli luotu lumet ja Nick hiipii sitä pitkin kohti päätietä...

Ja löysi itsensä taas kuistilta, menossa sisään takaovesta.

Aamulla herra Smallbone löysi hänet kävelemässä sisään ties kuinka monetta kertaa.

”Lähdössä karkuun?” Herra Smallbone hymyili epämiellyttävästi, hampaat kuin kovat keltaiset tiilet tuuheassa parrassa.

”En ole,” Nick sanoi. ”Halusin vain raitista ilmaa.”

”Talossa riittää ilmaa,” herra Smallbone sanoi.

”Liian pölyistä.”

”Jos et pidä pölystä,” herra Smallbone sanoi,

”parasta hankkiutua siitä eroon, eikö niin?”

Epätoivoissaan Nick käytti aivojaan, kuten oli käsketty. Hän alkoi tutkia kirjoja, joita hänen olisi pitänyt puhdistaa, löytääkseen jonkinlaisen selityksen etuhuoneen itsepäiseen likaan. Hän oppi useitakin kiinnostavia asioita, kuten kuinka ennustaa tutkimalla lampaan maksaa, mutta mikään ei näyttänyt hyödylliselle huoneiden siivoukseen. Lopulta, tuolin takaa, tuolin jonka aluksen hän oli lakaissut tusinan kertaa, löytyi kirja nimeltä ”Noidan käsikirja käytännölliseen talonpitoon.”

Hän tunki kirjan puseronsa alle ja salakuljetti sen yläkertaan luettavakseen. Kirjasta ei selvinnyt pelkästään että etuhuo-

nessa oli kaaosloitsu, mutta myöskin kuinka se poistetaan. Ja sen hän teki, parissa päivässä, aiheuttaen samalla paljon meteliä luudilla ja sankoilla peittääkseen loitsuamisensa äänet.

Kun etuhuone säihkyi, hän näytti sen herra Smallbonelle. ”Hmmp,” sanoi herra Smallbone. ”Teit tämän ihan itse, niinkö?”

”Jep.”

”Ilman apua?”

”Jep. Voinko lähteä nyt?”

Herra Smallbone väläytti Nickille reptuuarinsa ilkeimmän hymyn. ”Et vielä. Halkolaatikko on tyhjä. Täytä se.”

Nick ei yllätynyt ollenkaan kun halkolaatikko osoittautui yhtä mahdottomaksi täyttää kuin etuhuone oli ollut siivota. Hän löysi ratkaisun ongelmansa opuksesta, joka oli työnnetty muiden kirjojen taakse piiloon. Samalla hän myös oppi kuinka vettä kannetaan siivilässä ja kuinka reikäisiä saaveja täytetään.

Kun halkolaatikko oli täytetty, herra Smallbone löysi muita vaikeita tehtäviä Nickille, kuten lajitella riisitynnyristä valkoiset ja villiriisit omiin purkkeihinsa, rakentaa kivi-muuri yhdessä päivässä tai muuttaa paatsaman oksa ruusuksi. Siinä vaiheessa kun Nick oli oppinut hallitsemaan nämä taidot, oli keväät jo tulleet, eikä hän enää halunnut karata pois. Hän halusi oppia lisää taikuutta.

Ei Nick ollut oppinut pitämään herra Smallbonesta yhtään sen enempä kuin ennenkään – Nickin mielestä hän oli edelleen hullu, ilkeä ja ruma. Mutta vaikka herra Smallbone huusi ja kiroili, aina oli Nickillä riittävästi vuoteessa peitteitä ja lautasella ruokaa. Ja jos hän joskus sille tuulelle sattuessaan muuttikin Nickin korpiksi tai ketuksi, ei hän ikinä kohottanut kättään Nickiä vastaan.

Kesän ja syksyn aikana Nick oppi kuinka muuttaa itsensä miksi eläimeksi tahansa. Marraskuu toi ensilumen ja Nickin kahdenentoista syntymäpäivän. Nick valmisti suosikkiateriansa, papumuhennosta ja hodareita. Hän oli juuri laitamassa vuokaa uuniin hautumaan, kun herra Smallbone laahusti keittiöön.

”Toivottavasti laitoit riittävästi kolmelle,” hän sanoi. ”Setäsi on matkalla tänne.” Nick sulki uunin luukun. ”Minun on sitten paras jatkaa matkaa,” hän sanoi.

”Ei auta,” sanoi herra Smallbone. ”Lopulta hän löytää sinut aina. Verisukulaiselta on vaikea piiloutua.”

Illan hämärtyessä Nickin setä ajoi Pahan Velhon Kirjakaupan pihaan kolhiintuneella lava-autollaan. Hän marssi ylös etuportaita ja paukutti ovea lujaa kuin olisi yrittänyt rikkoa sen. Kun herra Smallbone avasi oven, hän tönäisi lihaksikkaalla kädellään vanhan miehen rinnuksista sisään kauppaan.

”Minä tiedän että Nick on täällä,” hän sanoi. ”Älä siis yritäkään sanoa ettet ole nähnyt häntä.”

”Ei tulisi mieleenikään,” sanoi herra Smallbone. ”Hän on keittiössä.”

Mutta Nickin setä ei nähnyt muuta kuin lämpimän ja valoisan keittiön, jossa neljä identtistä mustaa labradorin noutajan pentua peuhasi puisen pöydän alla.

”Mitä hemmettiä tämä on?” Nickin sedän kasvot punehtuivat. ”Missä veljenpoikani on?”

”Yksi näistä pennuista on veljenpoikasi,” sanoi herra Smallbone. ”Jos valitset väärän pennun, lähdet pois etkä palaa takaisin. Jos valitset oikean, voitat kaksi uutta mahdollisuutta tunnistaa hänet. Jos valitset oikein kolme kertaa peräkkäin, voit viedä hänet mukana.”

”Ja mikä estää minua viemästä hänet heti paikalla?”

”Minä,” sanoi herra Smallbone. Hänen pyöreät lasinsa kimalsivat ilkeästi, hänen tuuhea partansa pörhistyi kiukkuisesti.

”Ja kukas sinä olet?”

”Minä olen Paha Velho.” Herra Smallbone lausui hiljaa, mutta hänen sanansa kaikuivat sedän aivojen läpi kuin ukkosen jyräys.

”Outo vanha äijänkappänä, se sinä olet,” setä sanoi. ”Viranomaisille sinut pitäisi ilmoittaa lapsenryöstöstä. Mutta otan haasteen vastaan.” Hän kyykistyi pentujen ääreen

ja alkoi pelehtiä niiden kanssa. Pennut näykkiivät hänen kättään, heiluttivat häntiään ja haukuivat – kaikki paitsi yksi, joka vinkuen kavahti pois hänen luotaan. Nickin setä nappasi pennun kiinni niskavilloista ja se muuttui villin näköiseksi pojaksi, jolla oli mustat hiukset ja äkäiset mustat silmät.

”Olit aina pikku pelkuri,” hänen setänsä sanoi. Mutta hän sanoi sen tyhjälle ilmalle, sillä Nick oli kadonnut.

”Ensimmäinen,” herra Smallbone sanoi.

Seuraavaksi hän vei Nickin sedän laaticoita täynnä olevaan varastuhuoneeseen, missä neljä samannäköistä lihavaa hämähäkkiä istui neljän suuren identtisen hämähäkinverkon keskellä.

”Yksi näistä hämähäkeistä on veljenpoikasi.”

”Joo joo,” sanoi Nickin setä. ”Turpa kiinni ja anna minun keskittyä.” Hän tutki kutakin hämähäkkiä ja kutakin verkkoa huolellisesti, kerran ja toisenkin, äkäisesti kirouksia mutisten hän työnsi nenänsä aivan verkkoon kiinni nähdäkseen paremmin. Hämähäkeistä kolme käpertyi kasaan. Neljäs ei välittänyt hänestä.

Nickin setä nauroi ilkeästi. ”Tämä tässä.”

Nick ilmestyi kyykistyneenä hämähäkinverkon alle ja näytti vakavalta. Setä yritti napata hänet, mutta Nick katosi taas.

”Toinen.”

”Mitä seuraavaksi?” tivasi Nickin setä. ”Minulla ei ole koko iltaa aikaa.”

Herra Smallbone sytytti öljylampun ja johdatti hänet ulos. Oli kylmää ja pimeää, ja tuuli tuoksui lumelle. Puukasan viereisessä männyssä oli korpin pesä ja siellä neljä nuorta korpin poikasta valmiina lentämään pesästä. Iso mies katseli niitä. Nickin setä yritti kurkottaa katsomaan lähempää, mutta nuoret korpit raakkuivat remuisasti ja nokkivat häntä vahvoilla keltaisilla nokillaan. Kiroten hän nykäisi päänsä kauemmas ja vetäisi taskustaan metsästyspuukon.

Kolme korppia jatkoi raakkumista ja nokkimista, neljäs hyppäsi pesän reunalle ja

levitti siipensä. Nickin setä nappasi sen ennen kuin se pääsi lentoon.

”Tämä näin.” hän sanoi.

Nick kamppaili päästäkseen setänsä otteesta. Mutta kun herra Smallbone huokaisi vaimeasti ja sanoi, ”Kolmas kerta. Voit viedä hänet,” lopetti Nick rimpuilun ja seisoivat vaiti, kiukku kasvoille jäähmettyneinä.

Nickin setä halusi ehdottomasti lähteä heti ja kieltäytyi jäämästä papumuhennokselle. Hän raahasi Nickin ulos kolhiintuneelle lava-autolleen, työnsi tämän sisään ja ajoi pois.

Heidän saapuessaan ensimmäiseen kaupunkiin olivat liikennevalot punaisella. Heidän pysähtyessään Nick yritti karkuun. Setä nykäisi hänet takaisin autoon, pauskasi oven kiinni, vetäisi köydenpätkän esiin ja sitoi Nickin kädet ja jalat. He jatkoivat matkaa. Yhtäkkiä alkoi sataa lunta.

Se ei ollut tavallinen lumimyrsky – enemmänkin aivan kuin joku olisi kipannut kerralla saavillisen lunta tielle heidän eteensä. Kuormuri heittelehti, liirasi ja sen lopulta pysähtyessä rytisi metalli. Äänekkäästi kiroten Nickin setä astui ulos ohjaamosta ja kiersi auton eteen tutkimaan syntyynyttä vahinkoa.

Ajatuksen nopeudella Nick muutti itsensä ketuksi. Ketun käpälät olivat pienemmät kuin pojan kädet ja jalat, ja hän vapautui vaivattomasti köydestä. Hän nojasi ovenkahvaan koko painollaan, mutta kahva ei kääntynyt. Ennen kuin hän ehti miettiä mitä tekisi seuraavaksi, hänen setänsä avasi oven. Nick livahdi ulos hänen kätensä alta ja karkasi metsään.

Kun Nickin setä huomasi nuoren ketun karkaavan häneltä metsään, hän ei hukannut aikaa ihmetelläkseen oliko kettu hänen veljenpoikansa. Hän vain sieppasi haulikon käteensä ja lähti perään.

Takaa-ajo läpi lumisen ja pimeän metsän oli kiihkeä. Jos Nick olisi ollut tottunut olemaan kettu, hän olisi eksyttänyt setänsä hetkessä. Mutta neljällä jalalla juokseminen ei sujunut luontevasti, eikä hän myöskään ollut tottunut liikkumaan metsässä. Hän oli vain kaksitoistavuotias poika ketun

hahmossa, suunniltaan pelosta, ja juoksi henkensä edestä.

Maailma oli outo niin matalalta katsoen ja hänen nenänsä kertoi asioita joita hän ei ymmärtänyt. Oikea kettu olisi tiennyt juoksevanaan kohti vettä. Oikea kettu olisi tiennyt että jää oli riittävän paksua kantaakseen hänen painonsa, mutta liian ohutta perässä rytmistelevälle pitkälle ja raskaalle miehelle. Oikea kettu olisi johdattanut miehen lammelle tahallaan.

Nick teki sen vahingossa.

Hän juoksi keskelle lampea missä jää oli ohutta. Kun hän kuuli jään murtuvan, hän pysähtyi liukuen ja kääntyessään näki setänsä katoavan loiskahtaen ja kiukusta huutaen. Iso mies nousi pintaan jään reunaan haroen, henkeään haukkoen ja haulikkoaan heiluttaen. Hän oli niin vihainen, että olisi vaikka pureksinut terästä ja sylkenyt nauvoja.

Nick huiskautti häntäänsä ja juoksi. Hän juoksi kunnes hänen kypälänsä olivat kiipeät ja ruhjeilla, ja kaikkia hänen lihaksiaan kolotti. Kun hän lopulta hidasti, hän huomasi toisen ketun juoksevan rinnallaan – vanhemman ketun joka tuoksui oudon tutulle.

Nick heittäytyi läähättäen maahan.

”No siinäpä oli jännitystä,” totesi kivistä kettu, joka oli herra Smallbone.

”Hän aikoi ampua minut,” Nick sanoi.

”Ehkäpä. Sillä miehellä ei ole kalansintinkään aivoja, syöksyä nyt pimeyteen tuolla tavoin. Ansaitsi sen mitä hänelle nyt tapahtui, jos asiaa minulta kysytään.”

Nick tunsi mitä epäkettumaisimman kauhun kouristuksen. ”Tapoinko minä hänet?”

”Tuskinpa,” herra Smallbone sanoi. Ankkalampi ei ole kuin reilun metrin syvä.

Hän saattaa kyllä paleltua kuoliaaksi.”

Nick tunsi ensin helpotusta, sitten uudestaan pelkoa. ”Sitten hän lähtee uudelleen perääni!”

Herra Smallbonen kettumainen hymy oli terävä. ”Ei lähde.”

Hetken mietittyään Nick päätti olla kysymättä herra Smallbonelta kuinka hän saattoi olla asiasta varma. Sillä loppujen lopuksi herra Smallbone oli Paha Velho, eivätkä Pahat Velhot pidä siitä että heidän oppipoikansa kyselevät liikaa.

Herra Smallbone nousi ylös ja ravisteli itseään. ”Jos haluamme ehtiä takaisin ennen auringonnousua, meidän on parasta lähteä liikkeelle. Siis jos haluat tulla takaisin.”

Nick katsoi häntä hämmästyneenä.

”Olet voittanut vapautesi,” herra Smallbone sanoi. ”Kenties haluat elää jonkun tavallisen ihmisen kanssa ja oppia tavallisen ammatin.”

Nick nousi ylös ja venytteli kivistäviä jalkojaan. ”No en,” hän sanoi. ”Voimmeko syödä puuroa ja vaahterasiirappia aamiaiseksi?”

”Jos itse keität sen,” sanoi herra Smallbone.

#

Dahoessa, Mainessa, asuu paha velho. Se lukee hänen kaupansa edessä roikkuvassa kyltissä. Joskus turistit pistäytyvät kaupassa, ehkä etsimässä okkultistisia kirjoja tai pientä jännitystä.

Keittiössä on kaksi miestä kumartuneena pöydän ääreen. Pöydällä on levällään kirjoja, varpunippuja sekä jauhekuhoja. Nuoremalla on takkuiset mustat hiukset ja kirkaat mustat silmät. Hän on pitkä ja hyvin laiha, kuin hänellä olisi vastikään ollut kasvuspurtti. Vanhempi mies on riittävän vanha ollakseen hänen isänsä, muttei isoisänsä. Hänellä ei ole partaa ja hän on kalju.

Ovikello helähtää. Nuorempi mies vilkaisee vanhempaa.

”Älä minua katso,” sanoo vanhempi mies. ”Minä olin viimeksi Paha Velho. Ja reumatismini vaivaa. Mene sinä.”

”Eli tarkoitat että olet puolivälissä uutta loitsua etkä halua keskeytyksiä,” sanoo Nick.

Kello helähtää uudelleen. Vanhempi herra Smallbone kumartuu kirjansa ääreen ja hänen kätensä tavoittelee jo mustaa jauhekaa. Nick nappaa silinterihatun johon on kiinnitetty valkoinen peruukki, ja survoo sen mustien kutriensa päälle. Hän ripustaa tuuhean parran roikkumaan korviensa varaan ja asettelee terässankaiset lasit nenälleen. Heittäen päälleen ruosteenmustan takin hän kii-rehtii etuhuoneeseen, missä hän kyyristää selkäänsä ja alkaa laahustaa. Saavuttaessaan oven hän näyttää satavuotiaalta.

Ovi lennähtää auki öljymättömät sarranat kirskuen.

”Mitä haluat?” Paha Velho Smallbone ärähtää.

Wizard's Apprentice ©2009 by Delia Sherman
Originally published in *Troll's Eye View: A Book of Villainous Tales*, ed. Datlow and Windling, Viking, 2009.

Translated by Jussi Vainikainen. Translation checked by Johanna Vainikainen-Uusitalo.
Published by permission of the author.

Irma Hirsjärvi

Portti

Kaikki muut paitsi minä ja Harry taputtivat. Hurraahuudot ja hihkunta sattuiivat korviini. Laajan rakennuksen paikka hahmottui kumpuilevalle niitylle viivasuorin vedoin; linja eteni ensin itään, sitten pohjoiseen, etelään, kunnes tulevan rakennuksen ulkoseinien paikka näkyi kokonaisuudessaan. Viivan kohdalla oli puolen metrin levyinen paljas alue, josta kasvillisuus oli yksinkertaisesti vain siirtynyt syrjään. Maa-aines viivojen sisältä hupeni silmin nähden.

– Mihin se menee, pohdin hiljaa itsekseni. Vieressä olija mulkaisi minua kolmella silmällään, siirtyi kauemmaksi ja huusi bravo, taputtaen villisti karvaisia käsiään.

– Hyvä Harry! Huudot kaikuivat taas kun viivojen keskellä oleva niitty luhistui valtavaksi montuksi.

Harry pyyhkäisi otsaansa, katsoi keskittyneesti monttuun, ja nosti taikasauvansa: Linnaos kasvaos, labyrintista alkaos!

Väki tungeksi linjojen luo katsomaan mitä montussa tapahtui. Muutama katsoja tipahti syvyykseen, mutta se ei näyttänyt haittaavan. Jostain kaukaa, ilmojen halki lensi monttuun valtavia kivenlohkareita, ja syvyyksissä kaikui kumeita jysähdyksiä. Katsojien

joukosta kuului hilpeää puheensorinaa ja huu-dahduksia, köysiä heiteltiin reunan yli ja syvyykseen tippuneita vedettiin taas maan päälle.

– Linnaos kasvaos, portista jatkaos!

Valtavat lankut tömähtivät paikalleen, viivojen sisällä oli nyt kiviseinien pohja ja tasainen lattia, jossa näkyi ensimmäisen kerroksen pohjapiirros, ovien ja rappusten paikat. Eteläpäähän alkoi levitä puinen lattia massiivisista lankuista. Seinien kohotessa katsojille oli pian näkyvillä enää ulkoseinä, johon alkoi muotoutua ikkunoita, mahtavia lasimaalauksia, pikkuruusia tuuletusluukkuja ja tasanteita, kaaria ja räystäitä. Katsojat vaikenivat tuijottaen nousevia seinä, torneja ja värikkäitä ikkunoita, osoittelivat toisilleen pikkutornien huipulla olevia viirejä, taidokkaita ikkunasyvennyksiä ja irvisteleviä gargoyleja rännien ympärillä. Linna paukkui, kumahteli ja rätisi, se vinkui ja karjui ikään kuin se olisi anonut tuskissaan armoa. Ilma sen ympärillä värähteli ja puuskainen tuuli töni katsojia.

Yhtäkkiä tuli hiljaista. Rakennus oli valmis. Harry katsoi sitä ilmeettömänä. Hänen kasvoillaan juoksivat hikikarpalot. Hän täräsi hieman.

Ilonhuudot täyttivät uudelleen ilman.

Joukkio nuoria juoksi portille ja koetti avata sitä, mutta vasta kun peikot olivat tulleet avuksi, se antoi periksi ja avautui, hitaasti, äänettömästi. Linna tuntui elävän; se ikään kuin hengitti pitkään ja hitaasti, vaikka sen kylmän kiviset seinät eivät liikkuneet. Innokkaat katsojat juoksivat linnan sisäpihalle, linna imaisi viimeisetkin sisään ja portti sulkeutui ääneti.

Ainoastaan minä ja Harry jäimme linnan eteen. Hän tärisi hieman enemmän. Kävelin takaperin ja vedin Harrya mukaani, ikään kuin olisin pelännyt rakenteiden kaatuvan päällemme. Harry seurasi tahdottomana perässä. Ikkunamaalausten värit heijastuivat oudosti päällemme.

Yhtäkkiä jalkani upposivat kosteaan maahan. Pysähdyin ja koetin vetää jalkani irti. Massahtaan maa antoi periksi, ja kaaduin naamalla. Harry kääntyi tuijottamaan taakseni. Kuulin takaani kummalliseksi vääntyneitä, tukahtuneita naurunpyrskähdyksiä ja katsoin olkani yli. Sammaleiden seasta puski esiin kelmeitä, luisia ihmisenkaltaisia hahmoja, huulettomat suut auki, hekottaen ja auttaen toisiaan maan sisästä ylös.

Ne puhuivat mutta sanoista ei saanut selvää. Ne väänsivät itseään esiin löysänsitteestä maasta, hitaasti, kiireettä. Ne nauroivat koko ajan.

Samassa Hagrid lennähti paikalle moottoripyörällään. Hänen takanaan satulassa istui kuolonkalpea nainen, suora punertava tukka epäjärjestyksessä.

– Ei ei...ei – Harry! Hänen äänensä tukahtui. Hän tuijotti vuoroin linnaa, Harrya ja maasta punnertavia kalmonhahmoja.

Hagrid näytti tyrmistyneeltä.

– Mutta...me ajateltiin että sä ilahdut,

Jo.

– Älä kutsua minua Jo’ksi.

– Sori, JK.

JK nousi moottoripyörän päältä ja katsoi linnaa, meni sitten Harryn luo, sulki tämän syliinsä. Näin että hänen poskillaan oli kyyneleitä.

– Kuka tämän keksi, hän kuiskasi. Hetken verran kuului vain kalmanolentojen leukojen kolinaa ja louskutusta.

– Minä. Painoin pääni.

– Ja miksi tänne? Miksi reaalityodellisuuteen? Ja miksi tänne, pohjoiseen?

Kohautin olkapäitäni. Tuntui kylmältä. Tuntui todella kylmältä. Tarkoitin oikeasti. Kenkieni pinta alkoi huurtua. Hengityksemme huuruu ja olentojen mukana maasta nousi höyryä. Maailma muuttui, ja me olimme mennyttä.

Miksi niin ajattelin?

Siksi että hän itki. Hän piti tiukasti kiinni Harrysta, ja kun tämän jalat pettivät, hän nosti Harryn syliinsä, ja käveli kohti minua.

– Se ei toimi näin täällä, hän sanoi. Ei näin. Ei porttia voi avata täällä. Idiootti! Minä sanoin!

– Ajattelin että se olisi hyvä markkinointi-idea. Ääneni kuulosti käheältä. Täytyy tarjota jotain viimeisen osan jälkeen. Ajattelin...me ajattelimme niin markkinointitiimissä.

Ääneni sammui. Linnasta kuului ohutta kirkumista, joka loppui äkisti. Harry ja JK alkoivat oheta. Pian he katosivat, sitten linna, Hagrid moottoripyörällään, moottoripyörä ja maailma. Viimeinen kuva silmissäni oli kalmanolentojen irvistys, kun ne vedettiin takaisin syvyykseen, Viimeinen ääni mitä kuulin oli niiden multainen nauru – ja JK:n kuiskaus. Olin yksin nummella.

Jostakin syytä en koskaan päässyt pois. Kävelin tuttuun suuntaan, mutta autoni oli kadonnut. Samoin talot tien varrelta. Tien päällyste ja puut. Oli vain nummi. Kun autosta loppui bensa lähdin kävelemään. Jos joku löytää tämän, lähettäkää sana vaimolleni. Sanokaa ettei se ollut minun syyntä.

42 20v. 12.12.2009

Kaksi vuosikymmentä täyttävän seuran juhlapäivä oli täysi: ensin Finncon -yhdistys ry:n kokous Sohwilla, sitten virallinen juhlaillallinen Soppabaarin upeilla antimilla ja lopuksi juhlittiin vapaamuotoisesti ja pitkään.

Jyväskylän Science Fiction -seuran 20-vuotisjuhlan itseoikeutettu toastmaster oli Johanna Vainikainen-Uusitalo, toinen seuran ensimmäisistä naispuolisista jäsenistä (toinen oli Virpi Flyktman). Mahtavan Ufolonkerokakun teki Heli Kinnunen. Tamperelaiset tempaisivat tällä kertaa hauskalla runoraadilla, jonka vetäjänä oli Finncon 2010:n fanikunniavieras Liisa Rantalaiho.

Multian kirjaston Pertti Kivelä -koelmaa kartutettiin huutokaupalla; Markku Uusitalo kiskoi taitavasti poistokirjojen huutokaupalla lähes 200 euroa juopuneiden juhlijoiden taskuista. Vieraat juhlivat villisti aamuyöhän saakka. Ei sitä tätä paremmin voi juhlapäivää viettää.

**Kiitos kaikille osallistujille!
Te teitte juhlan!**

ELLEN PAT SARI LIISA
RUSHNER CADIGAN PELTONIEMI RANTALAIHO

Science fictionia ja fantasiaa.
Ei Animeconia, ei cosplayta.

Paikalla myös
Wreckamovie.

FINNCON 2010

Jyväskylä, yliopiston päärakennus 16.-18.7.

www.2010.finncon.org

